Opłata pocztowa opłacona ryczałtem.

Numer spisko-orawski.

Rok IX. Zakopane, sobota, 26 lipca 1930 r Nr. 30

ZAKOPANE

Organ Związku Przyjaciół Zakopanego

Cena 50 groszy | **Z LISTĄ GOŚCI** | Przedpłata kwartalna 4 zł

W dziesiątą rocznicę powrotu do Polski po sześciu wiekach części Spisza i Orawy.

Kresy zakarpackie.

Narody tracą życie, straciwszy pamięć.
Foch.

Gdybyśmy po wojnie światowej mieli pełną, mimo potrójnej niewoli, świadomość narodową, myśl polska zwróciłaby się odrazu ku kresom zakarpackim. Zajęcie Spisza było wstępnym krokiem do międzynarodowej zbrodni rozbiorów; tam, skąd poszło rozdarcie, winno było rozpocząć się jednoczenie ziem, odbieranych ukaranym przez sprawiedliwy los zaborcom.

Niestety, ani zmącona samowiedza, ani napięcie woli zbiorowej za małe w wielkiej chwili dziejowej, ani wreszcie nie odpowiadające wszystkim nagłym potrzebom granicznym pogotowie siły fizycznej — nie mogło podołać wczas zadaniu najsłuszniejszemu, jakby się zdawało, w odrodzonem państwie.

Z powodu chwiejności wprowadzonego podstępnie w błąd rządu polskiego, nie udała się próba zbrojnej rewindykacji Spisza i Orawy. Dopiero po kilku miesiącach wytrwałe zabiegi samej ludności, wiernej, choć oderwanej od macierzy przed wiekami, narzuciły improwizowanej i, co gorsza, niezestrojonej dyplomacji naszej w stolicy i na konferencji pokojowej — odzyskanie ziem południowych przynajmniej w granicach etnograficznych jako cel, możliwy do osiągnięcia.

Przeciwnicy Polski w tej sprawie, Czesi zdobyli silniejsze od nas stanowisko polityczne, bo w czasie wojny, mogli, chcieli i potrafili umieścić zagadnienie swojej państwowości bez wahań po stronie zwycięskiej koalicji, której zgodnie (mimo opozycji wewnątrz kraju, opozycji pozornej, czy bardzo lojalnej, niewidocznej na zewnątrz) służyli, przedewszystkiem, jako pierwsi rzeczoznawcy stosunków austrjackich i węgierskich. Stąd ich dogodniejsza pozycja prawna, gdy omawiano w Paryżu los monarchji habsburskiej — skoro już przed konferencją pokojową uzyskali zezwolenie na zajęcie prawie całego terytorjum nowego państwa, któremu wbrew przyjętym zasadom Wilsonowskim dano ziemie, zamieszkałe przez różne narodowości, nie pytane wcale, czy chcą doń należeć. Francja, najżyczliwsza nam z grona zwycięzców — w imię swego ważnego interesu: straży nad Wisłą — chłodna jednak wobec dziwnego zapału nie w porę do walki dwóch „orjentacji" krajowych, nie ukrywanej na forum międzynarodowem, popierała bez zastrzeżeń Czechów, zwartych i prostolinijnych, nawet przeciw Polakom, sojusznikom pożądanym, miłym, lecz kapryśnym.

Pierwotny plan załatwienia sporów o Śląsk Cieszyński, Spisz i Orawę w drodze bezpośredniej ugody nie ziścił się, Rada Najwyższa koalicji postanowiła więc dnia 27 września r. 1919 ustalić los tych krain przez plebiscyt, najmodniejszy, choć nie nowy, ze sposobów stosowania złudzeń demokratycznych — po tylu kłopotach i doświadczeniach wewnętrznych — także w delikatnej, niebezpiecznej dziedzinie stosunków międzynarodowych.

Mimo niedorzecznej — jak się wnet okazało — procedury plebiscytowej, postanowienie Rady Najwyższej zadowoliło nas — z pewnemi zastrzeżeniami — co do Orawy, gdzie miały głosować wszystkie gminy powiatu trzcianskiego i namiestowskiego. Wielką jednak krzywdą Polski było oddanie Czechom okręgu Czaczańskiego a zwłaszcza podział Spisza. Tutaj plebiscyt miał odbyć się tylko w powiecie starowiejskim oraz w paru gminach powiatu kieżmarskiego, leżących na północny zachód od działu wód Dunajca i Popradu. Powiat lubowelski i całą dolinę Popradu, najbardziej polską na tych kresach, pozostawiono bezwarunkowo Czechom. Próbie głosowania poddać się miały okolice o ludności mięszanej, której pomyślność gospodarcza zależała nadto od wspólnej administracji i dogodnej komunikacji z odciętemi częściami kraju.

Starania rządu i delegacji polskiej w Paryżu o zmianę dowolnego zarządzenia nie odniosły skutku. Nie mogła już — oczywiście — nic naprawić Międzynarodowa Komisja Plebiscytowa, gdy pod koniec stycznia r. 1920 przybyła do Cieszyna, jako organ wykonawczy koalicji, aby przygotować i przeprowadzić głosowanie w sposób „szczery" i „lojalny".

Wobec zaniechania plebiscytu czesko-polskiego głównie z powodu przebiegu wojny bolszewickiej, rozważania, czy byłby „sprawiedliwy", czy „wola" ludu mogłaby objawić się swobodnie i „szczerze" — przekraczają ramy niniejszego przypomnienia.

Historja, wydając — gdy przyjdzie czas — wyrok o ostatnim etapie wiekowej walki o kresy zakarpackie, nie pominie lekceważenia raczej przez swoich, niż obcych, sprawy spisko-orawskiej, uważanej niewiadomo dlaczego za drugorzędną wobec Śląska Cieszyńskiego, — zabiegów o usamodzielnienie jej przez utworzenie osobnej bodaj Podkomisji międzynarodowej, — błędów naszej, często naiwnej, agitacji; osądzi też zmarnowanie dyplomatyczne epizodu kijowskiego, — omieszkanie sposobności arbitrażu Króla belgijskiego; powie wreszcie bez ogródek wszystko, co trzeba, o rządzie i społeczeństwie czeskiem — dla naukі przyszłych pokoleń obu narodów, które powinny całą poznać prawdę.

W najgorszej dla nas chwili wojennej, dnia 10 lipca r. 1920, przedstawiciel rządu polskiego wspólnie z ministrem czesko-słowackim oddał w Spaa spór cieszyński i spisko-orawski mocarstwom sprzymierzonym do ostatecznego rozstrzygnięcia. Dnia 27 t. m. Czesi sprawę wygrali: Śląsk Cieszyński przepołowiono; ze Spisza i Orawy otrzymaliśmy dwadzieścia kilka wsi i tyleż tysięcy mieszkańców; za świeżym kordonem, dzielącym znowu ziemie nasze, zostało ćwierć miljona stałej ludności polskiej, której nie przyznano nawet „praw mniejszości", zastrzeżonych wszystkim innym narodowościom, wchodzącym w skład państwa czesko-słowackiego.

Paderewski, podpisując dnia 31 lipca imieniem rządu traktat, wyznaczający granice czesko-polskie według orzeczenia Konferencji ambasadorów, oświadczył uroczyście:

„.... jest rzeczą mało prawdopodobną, aby szlachetny cel Rady Najwyższej: położyć kres zatargowi, zapewnić normalne i przyjazne stosunki między Rzecząpospolitą polską a Republiką czesko-słowacką mógł być osiągnięty, albowiem decyzja, powzięta przez Konferencję ambasadorów wykopała pomiędzy dwoma narodami przepaść, której nic wypełnić nie zdoła.

„.... jakkolwiek rząd polski szczerze pragnie wykonać całkowicie i lojalnie swoje zobowiązania, to nigdy mu się nie uda przekonać narodu polskiego, że sprawiedliwości stało się zadość. Świadomość narodowa silniejsza jest i trwalsza, niż rządy".

W wieku XIV po przewlekłych sporach z Węgrami musieliśmy podporządkować sprawę kresów południowych ogólnym interesom państwa. Tak samo wypadło nam postąpić przed laty dziesięciu. Odkładając do lepszych czasów roszczenia, uzasadnione przyrodzoną granicą, oparte o lud odwieczny — polski po długiej niewoli węgierskiej — wierzymy, jak znakomity, daleko patrzący czeski mąż stanu, w

„.... prawo moralne i społeczne, sprawdzające się niemal bez wyjątków, według którego za każdy błąd, za każdą niesprawiedliwość polityczną trzeba ostatecznie zapłacić ściśle, a nawet okrutnie".

Wyzyskanie naszych przejściowych niepowodzeń wojennych było błędem i niesprawiedliwością.*)

JÓZEF DIEHL.

*) P. S. Słowa Focha: „Les peuples perdent la vie, lors qu'ils ont perdu la mémoire" przytaczam z mowy generała Gouraud, streszczonej w paryskim dzienniku „Figaro" (nr. 75, z 16 marca b. r.).

Deklarację Paderewskiego umieściła w całości „Gazeta Warszawska" (nr. 211, z 4 sierpnia 1920) w przekładzie p. Kazimierza Smogorzewskiego.

Słowa czesko-słowackiego ministra spraw zagranicznych Dra Edwarda Benesza brzmią w oryginale: „....la loi morale et sociale, qui se vérifie presque sans exceptions, d'après laquelle en fin de compte toute faute, toute iniquité politique se paie strictement et même cruellement". (Souvenirs de guerre et de révolution, Paris, 1928, tom I, str. 562 i 563.)

Cieszyć się czy martwić?

Dziesięć lat temu nastąpiło oczekiwane wówczas od wielu miesięcy rozstrzygnięcie sporu granicznego między Polską a Czechosłowacją. Ostateczną granicę (za wyjątkiem granicy na obszarze Jaworzyny Spiskiej, wytyczonej później, wbrew postulatom polskim) ustaliły główne mocarstwa zwycięskie w wielkiej wojnie, lecz nie uczyniły tego według zasad, które same w swych manifestach i odezwach głosiły, t. zn. w myśl zasad samostanowienia narodów. Nowa granica bowiem krajała swą linją żywe ciało ziem i powiatów, ba gmin nawet i pomniejszych osiedli! Granica poszła wpoprzek okolic, przez jeden i ten sam naród zamieszkałych po obu jej stronach, a narodem tym byli — Polacy. Szmat polskiej ziemi cieszyńskiej włączono do Czechosłowacji, która ponadto otrzymała całą ziemię Czadecką, **conajmniej** w połowie przez polską ludność zamieszkałą, oraz większość polskich gmin Orawy i Spisza.

My tu, na Podhalu, t. j. w dzielnicy, która najdzielniej walczyła o przyłączenie w całości polkich kresów spisko-orawskich do ojczyzny, mamy przed sobą dziś, wobec obchodzonego dziesięciolecia, nadzwyczaj ważny dylemat myślowo-uczuciowy do rozstrzygnięcia. Oto stoimy wobec konieczności natychmiastowego jasnego postawienia kwestji, czy serce nasze przepełnić ma radość z powodu odzyskania choć cząstek Spisza i Orawy i zespolenia ich z polską macierzą, czy też odrzucić precz te jasne myśli, które wszak natchnęły inicjatorów mających się odbyć w połowie sierpnia b. r. uroczystości spisko-orawskich (w Łapszach Niższych, Nowym Targu i Jabłonce), — i zato urządzić jakąś manifestację żałobną, poświęconą wspomnieniom jeno i nadziejom?

Sądzimy, że wspomniane wyżej uroczystości spisko-orawskie, mające się odbyć ku upamiętnieniu powrotu do Polski oderwanych od niej przed stuleciami ziem, — będą i pozostaną manifestacją o charakterze lokalnym, odznaczają się, rzecz oczywista, wybitną przewagą myśli radosnych. Będą się wówczas cieszyły, podczas trzydniowego święta tego, te gminy orawskie i spiskie, które do nas po parowiekowej niewoli powróciły. Będą ich przedstawiciele manifestowali swe uczucia wobec Rzeczypospolitej i jej władz, będą przed słuchaczami roztaczali liczni mówcy program dalszego rozwoju duchowego i materjalnego tych ziem, będzie się tam na zebraniach i zgromadzeniach publicznych wspólnie omawiało plan dalszej pracy narodowej i społecznej w tych okolicach. Ten charakter uroczystości wybić się musi bezwarunkowo na pierwsze miejsce. Obok tego jednak, jest obowiązkiem w tę jednakże bolesną jednocześnie rocznicę (która jest nią ze względu na przegranie przez nas sporu granicznego z republiką Czesko-słowacką), przypomnieć społeczeństwu podhalańskiemu o jego braciach, odciętych od Polski sztucznym, nienaturalnym i niesprawiedliwym kordonem granicznym.

Musimy z pod Tatr wyjść na całą Polskę z głośnem wołaniem, iż nie zapomnieliśmy o sprawie, iż nadal wierzymy, że przyszłość przyniesie nam wyrównanie tej krzywdy, jaka się nam stała w 1920 r.; że wzdłuż niesprawiedliwej granicy kiedyś coś się zmieni przecie, gdyż z Czechami i Słowakami chcemy żyć w sąsiedzkiej zgodzie i w bratniej miłości, a stan taki tak długo trudny jest w pełni do osiągnięcia, jak długo trwa istnienie przy niesprawiedliwej granicy poczucie nieuzasadnionej krzywdy u jednej ze stron; wierzymy, że w pewnej przynajmniej mierze ta krzywda kiedyś zniknie!

I musimy o jeszcze jednej rzeczy polskiemu społeczeństwu przypomnieć. Oto nie wystarcza raz na parę lat coś napisać lub publicznie powiedzieć o polskich wsiach góralskich, które żyją za kordonem wzdłuż słowacko-polskiej granicy, zdala leżąc od wpływów polskiej kultury, zdala od stykania się z naszem życiem narodowem. Trzeba natomiast w te ziemie iść; trzeba chodzić i zwiedzać te piękne okolice; polski góral w północnej Słowacji musi się oswoić z polskim turystą, musi go poznać z najlepszej strony, musi do tych „Polaków z za gór" nabrać pełnego zaufania, musi zrozumieć, że na północ od Beskidów 30 miljonów żyje ludzi tegoż języka, tejże rasy, tegoż narodu, do którego i on należy. Od tego polskiego turysty winien się on coś-niecoś dowiadywać o wielkiem Państwie Polskiem, blisko granic którego sam mieszka!

Ma więc turysta polski, po tych czarujących krasami przyrody okolicach wędrujący, obok prawdziwej rozkoszy górsko-turystycznej, obok możności studjów przyrodniczo-etnograficznych, — piękną pracę narodową do spełniania, pracę podstawową: zbliżenia się Polaków z Polski do miejscowej polskiej ludności na północno-słowackich obszarach oraz pierwszego, początkowego zaznajomienia ich z polskością i Polakami.

Bardzo wiele turysta polski osiągnie przez rozmowy, szczególnie z pokoleniem średniem i młodszem; ostatnie przedewszystkiem winno się oswoić na tyle z istnieniem polskiego języka i z faktem używania go przez 30-miljonowy naród, żeby wreszcie zniknął stan obecny, t. zn., że młodzi wstydzą się swej polskiej rodzimej gwary i starają się mówić językiem słowackim, tworzą jakiś szkaradny żargon mieszany, stając się pośmiewiskiem i Polaków i Słowaków; dzieje się to przeważnie w większych skupieniach ludnościowych (zob. „Slovenská Citanka", wyd. Mor.-Slezskej Besedy w Pradze, II. wyd. 1925 str. 82, o ludności polskiej w okol. Podolińca; zob.dalej: „Slovensko", dzieło zbiorowe, wyd. Umeleckej Besedy w Pradze, str. 55 i dalsze; „Toulky po spisske stolici", nap. F. Kratz, Uh. Hradiště 1919, str. 20 i 21, i w. in. dzieł). Wiele stronnic książek czeskich i słowackich stwierdza ten fakt świadomego wyzbywania się polskiej gwary na rzecz pseudo-słowackiego języka, dokonywanego w myśl zasad fałszywej ambicji, nierozumnego a opartego na niewiedzy wstydu i rosnącego szybko w demokratycznem państwie procesu wynarodowienia. Na te fakty trzeba zwrócić usilną uwagę i należy wreszcie pojąć, że zakordonowi polscy górale zaczną swój język ojczysty szanować dopiero z chwilą, gdy go częściej będą słyszeli w ustach „panów", t. j. turystów z Polski, odwiedzających ich wsi rodzinne.

Tyle wszakże jest na tych terenach pracy narodowej do zrobienia jeszcze: prawie wszystko od podstaw trzeba zapoczynać! Ale już jest czas rozpocząć działalność przygotowawczą — a nią jest wzbudzenie zainteresowania turystycznego temi ziemiami i zapoczątkowanie częstszych wędrówek po tych okolicach. Zwiedzajmy piękny Spisz, smętną Orawę i tak mało turystom znaną ziemię Czadecką! Niech każdy z nas postawi sobie za punkt honoru zetknięcie się z miejscową ludnością; rozmowy z nią, zwiedzanie tych wsi. Wzbudzajmy tam zaufanie i szacunek do Polski, róbmy wesołą, szczerą i jawną propagandę, — **nie tę ukrytą i posiadającą posmak polityczno-irredentystyczny**, lecz propagandę polskiego słowa, polskiej kultury i polskiego ducha. Wierzyć trzeba, że taka akcja przyniesie w skutkach zbliżenie nas do „zapomnianych braci", a jako owoc przyniesie to, że staną się oni kiedyś najlepszym pośrednikami między nami a narodami słowackim i czeskim, zostając najbardziej powołanym, naturalnym i potrzebnym łącznikiem między nami a naszymi południowo-zachodnimi sąsiadami. Aby się tak działo jednak, — należy polonję słowacką ochronić od wynarodowienia; jeśli to się uda, to wierzymy, że stanie się to **dla dobra obu narodów**, o te kresowe ziemie się opierających.

Wobec zaś dziesięciolecia, nie należy nam robić manifestacyj smutku, raczej traktujmy rocznicę tę — jako **rocznicę przypomnienia**. A jeżeli po polskiej stronie nasze Spisz i Orawa radować się będą na swych uroczystościach lokalnych — to i to mieć będzie dobry dla całości sprawy skutek o tyle, że odbije się właściwem echem wśród ludności polskiej po drugiej stronie granicy.

A więc rocznica nie smutku, ale przypomnienia i pamiętania! Do rzetelnej więc pracy na naszych południowych Kresach! Idźmy na nie z wiarą i nadzieją w dobrą przyszłość, z wielką miłością naszych gór oraz z silnem przywiązaniem naszych myśli do tych pięknych ziem i do ich dzielnych mieszkańców.

Mg. Witold Mileski.

——:-:——

KAZIMIERZ TETMAJER.

W sprawie zjednoczenia Ziemi Podhalańskiej.

Z archiwum byłego Komitetu Obrony Spisza, Orawy, Czacy i Podhala (Kresów Południowych) w Zakopanem ogłaszamy tę rzecz znakomitego poety, nigdzie dotychczas nie drukowaną.

Rękopis składa się z trzech kartek z napisem firmowym: „Narodowy Komitet Obrony Spisza, Orawy, Czacy i Podhala (Kresów Południowych) w Krakowie i z datą u góry pierwszej kartki: „Zakopane, dn. 18 V 1919 r.

Redakcja.

Termin: Ziemia Podhalańska, Podhale, Szerokie Podhale — przyjął się dziś na oznaczenie małopolskiej Ziemi **Góralskiej.** Jak daleko biały strój wełniany sięga, białe portki, czucha, czy gunia, kerpce, tak daleko dziś Szerokie Podhale, Ziemia Podhalańska. Obejmuje ona w tem pojęciu Nowotarski Powiat, Sądecki Powiat, Żywiecki Powiat, Limanowski Powiat, południową część Myślenickiego Powiatu, a objąć powinna Spisz, Orawę i Obwód Czacy. Razem to wielokroć stotysięcy ludzi, miasta-stolice.

Ziemia ta Podhalańska, najwierniejsza część Rzeczypospolitej Polskiej, pokrewne ma warunki gleby, klimatu, pokrewne interesy życiowe, pokrewne potrzeby. Ziemia to jedna, wspólna, **ziemia polskich Górali**, podzielona tylko granicami powiatów, w części zrabowana naprzód przez Austryaków, a dziś przez Czechów.

Wydaje mi się wskazanem i pożytecznem: doprowadzić do zamanifestowania ze strony Nowotarszczyzny, Sądeczczyzny, Żywieczyzny, Limanowszczyzny i Pół-Myślenic swojej wspólnoty i jedności, wraz z zamanifestowaniem przynależności do nich Spisza, Orawy i Obwodu Czacy. Niech o jednej godzinie w wybrany dzień wszystkie dzwony, które pozostały po kościołach, uderzą i niech się podniesie na Rynku w Nowym Targu Znak Ziemi Podhalańskiej **Orzeł Biały w Locie Nad Szczytami Tatr Siwych w Błękitnem Polu**, podniesiony ręką podhalańskiego żołnierza.

W kwietniu jeszcze pisałem o tem do profesora Zborowskiego w Nowym Targu, mówiłem potem z panami kapelanem księdzem Miodońskim, pułkownikiem Galicą, prezesem Związku Górali w Zakopanem Pawlicą, sekretarzem Komitetu Spisko-Orawskiego porucznikiem Świerzem — wszyscy oni tę myśl uznali, ksiądz Miodoński wolę tu Sącza i Żywca wyraził. Jest to w mojem pojęciu wielkie zadanie, powołujące do współporozumienia się Starostwa, Rady Powiatowej, Związku Górali w Zakopanem, Stowarzyszenia Inteligencji Podhalan w Krakowie i Narodowy Komitet, zwłaszcza w odnośnych miejscowościach, Obrony Spisza, Orawy, Czacy i Podhala — wielkie zadanie ekonomiczno-kulturalne, narodowe i względem Spisza, Orawy i Czacańskiego agitacyjne. Ekonomiczno-kulturalne, gdyż ziemia Góralska zjednoczona, sama o sobie, własnemi siłami i własnem staraniem będzie mogła myśleć, sama z siebie czerpiąc będzie się mogła podnosić; narodowe, gdyż silną się stanie spojona Ziemia Góralska częścią Rzeczypospolitej; agitacyjne, gdyż zamanifestuje się jeszcze raz przynależność do Polski Spisza, Orawy i Czacańskiego, otworzy się tym ziemiom perspektywę, jak wielką częścią składową staną się w Polsce, nie sieroty przygarnięte z za płota, ale odrazu powiaty Szerokiego, Wielkiego Podhala, opartego na potężnej podstawie wcielone w cały złam Ziemi Ojczystej.

Przedwcześnie, gdy wojna wre na frontach, Polskę administracyjnie urządzać: poddaję pod rozwagę powołanych stworzenie podstawy do prawa utworzenia Ziemi Podhalańskiej w obszarach wymienionych, jako jednostki administracyjnej w składzie przyszłych Ziem Rzeczypospolitej.

——:-:——

Statystyka gmin spiskich i orawskich.

Dzięki uprzejmości p. Starosty nowotarskiego, możemy podać ogólny obraz statystyczny części Spisza i Orawy, należących do państwa polskiego. Cyfry poniższe zebrał dla nas według wyników ostatniego spisu ludności p. Władysław Gawłowski, sekretarz Starostwa.

Redakcja.

L. p.	Nazwa gminy	Ilość ludn.	Ilość nieruchomości	Nazwisko naczelnika gminy	Urząd parafjalny	Ogólna powierzchnia gminy			Z ogólnej powierzchni przypada na: Role uprawne			Łąki			Ogrody			Pastwiska			Lasy		
						ha	a	m²	ha	a	m²	ha	a	m²	ha	a	m²	ha	a	m²	ha	a	m²
1.	Czarna Góra	682	168	Trzop Antoni	Jurgów	1102	07	57	683	94	61	83	96	49	—	—	—	150	87	77	62	—	08
2.	Dursztyn	219	53	Piątek Walenty	Krempachy	571	74	65	319	23	25	31	82	90	9	52	64	24	28	41	125	34	54
3.	Frydman	1133	246	Markowicz Andrzej	loco	2592	19	58	1392	60	44	136	84	50		86	45	181	02	26	643	76	71
4.	Jurgów	647	163	Wojtas Jakób	loco	1628	94	21	369	88	03	192	75	20		13	70	61	54	54	861	28	46
5.	Kacwin	696	172	Spernoga Kasper	loco	2270	50	77	1266	35	47	149	46	71		81	38	266	08	38	511	92	16
6.	Krempachy	696	130	Tomaszkowicz Józef	loco	994	68	80	722	29	90	54	63	58		25	86	88	51	35	62	77	92
7.	Łapsze Niżne	617	133	Majerczyk Jan	loco	1999	16	62	863	96	82	154	50	75	16	37	33	197	43	46	720	19	80
8.	Łapsze Wyżne	608	170	Krzysik Pawjeł	loco	1684	74	02	899	72	86	124	94	26	15	73	16	222	78	23	330	73	43
9.	Łapszanka	278	62	Kapołka Andrzej	Łapsze N.	791	65	92	481	45	82	31	09	49	—	—	—	60	26	11	171	52	64
10.	Nowa Biała	658	170	Kalata Walenty	loco	1736	07	67	926	81	17	80	26	62	—	—	—	229	41	21	342	78	50
11.	Niedzica	990	261	Piątek Józef	loco	2074	95	07	1246	93	10	126	45	82		63	08	163	09	22	400	41	18
12.	Rzepiska	498	110	Budz Antoni	Jurgów	921	47	46	563	01	83	50	49	12	—	—	—	73	32	45	165	53	02
13.	Trybsz	542	132	Bryja Wojciech	loco	1176	63	94	601	89	32	115	86	40	11	15	03	202	06	09	218	83	25
14.	Bukowina Podszkle	718	188	Wacławiak Józef	loco	1727	05	27	1087	46	99	152	79	44	1	69	98	68	97	19	378	56	66
15.	Chyżne	1151	303	Gąsior Jerzy	loco	3044	61	66	1907	46	41	238	67	45		93	87	292	90	30	512	39	12
16.	Harkabuz	69	293	Smiech Józef	Podwilk	746	01	75	444	16	85	36	30	46	1	53	52	48	11	09	194	60	69
17.	Jabłonka	2529	588	Sikora Jan	loco	5941	98	53	3499	70	99	434	74	02	11	48	45	—	—	—	622	69	09
18.	Lipnica Wielka	3403	586	Slezak Karol	loco	7024	06	52	3189	43	15	397	90	85	4	31	85	—	—	—	863	04	85
19.	Jabłonka Mała	1422	356	Zając Wilhelm	loco	2948	11	37	1799	56	33	175	79	93	5	08	75	—	—	—	309	38	43
20.	Orawka	658	146	Obyrtacz Józef	loco	1089	97	61	720	38	52	71	02	13		56	50	36	63	83	225	46	52
21.	Piekielnik	1082	293	Nowak Józef	loco	3030	60	19	1643	12	80	206	30	79	4	75	26	872	97	50	229	97	89
22.	Podwilk	1261	307	Simrak Jan	loco	3146	02	53	1684	94	24	252	38	60	3	61	64	101	54	89	990	74	64
23.	Podsarnie	412	95	Chowaniec Józef	Podwilk	886	19	81	612	42	10	61	33	80	2	08	82	22	—	18	158	94	43
24.	Zubrzyca Dolna	888	204	Pawlik Ferdynand	Zubrzyca G.	1501	67	68	1097	01	90	103	70	51	5	14	57	112	06	45	145	26	05
25.	Zubrzyca Górna	1281	324	Brzozowski Ignacy	loco	3785	54	19	1435	84	51	302	14	57	4	12	61	304	41	30	1665	03	50
	Razem	23078	5653			54353	73	39	29459	67	41	3766	24	39	100	84	45	3780	32	21	10913	23	56

Początki administracji polskiej na Spiszu i Orawie w r. 1920-21.

We wrześniu 1920 roku, bezpośrednio po objęciu Spisza i Orawy pod władzę zwierzchniczą Rzeczypospolitej Polskiej, zostałem przez ówczesnego Generalnego Delegata Rządu dla Małopolski dra Kazimierza Gałeckiego ustanowiony delegatem Namiestnictwa na Spisz i Orawę z poleceniem zbadania stosunków miejscowych i przygotowania projektu tymczasowego statutu organizacyjnego dla Spisza i Orawy. Główna trudność polegała na zebraniu wszystkich możliwych materjałów, odnoszących się do obowiązującego tam dotychczas ustawodawstwa węgierskiego, z czem połączone były oczywiście wielkie trudności językowe. Zgromadziwszy ten materjał podręczników prawa publicznego węgierskiego i ustaw węgierskich, ustaw w języku niemieckim, jaki udało mi się zebrać, udałem się do Nowego Targu i wspólnie z pierwszym starostą spisko-orawskim, ś. p. drem Janem Bednarskim objechaliśmy samochodem, a częściowo końmi cały Spisz i Orawę, badając wszędzie na miejscu istniejące urządzenia administracyjne i wysłuchując życzeń ludności. Następnie w Nowym Targu urządziłem konferencję z udziałem starosty spisko-orawskiego, przedstawicieli władzy skarbowej, szkolnej i sądownictwa, tudzież działaczów społecznych, zajmujących się Spiszem i Orawą. Na konferencji tej ustaliliśmy punkty zasadnicze projektu tymczasowej instrukcji dla powiatu spisko-orawskiego.

Trudność główna polegała na tem, że uchwałą Rady Ambasadorów przyznano nam skrawki Spisza i Orawy, na których znajdowały się jedynie wsi, a nie było żadnego miasteczka, nadającego się na siedzibę starostwa. Trzeba więc było siedzibę starostwa spisko-orawskiego umieścić w Nowym Targu — a więc poza granicami powiatu spisko-orawskiego. Następnie konfiguracja powiatu spisko-orawskiego była taka, że składał się on z dwóch osobnych kawałków (spiskiego i orawskiego), ze sobą niepołączonych i przedzielonych przez terytorjum powiatu nowotarskiego. Ponieważ chodziło o to, aby ludności miejscowej oszczędzić uciążliwej drogi do Nowego Targu, postanowiliśmy utworzyć dwie ekspozytury starostwa spisko-orawskiego, jedną w Łapszach niżnych dla Spisza, drugą w Jabłonce dla Orawy. Kierownikiem ekspozytury spiskiej został p. Steinauer, kierownikiem ekspozytury orawskiej p. E. Machay. Przy tej sposobności pragnę zaznaczyć, że dużą pomoc w badaniu stosunków miejscowych świadczył mi obok ś. p. dra Jana Bednarskiego — zasłużony działacz ks. Ferdynand Machay i wogóle cała rodzina Machayów.

Co się tyczy organizacji gminnej, to postanowiliśmy utrzymać stan rzeczy istniejący i obsadzić stanowiska „okręgowych sekretarzy gminnych", czyli sekretarzy na kilka gmin razem, których ustanowiliśmy w miejsce dotychczasowych „okolnych notarów".

Następnie ułożyłem projekt tymczasowej instrukcji dla powiatu spisko-orawskiego, opartej na powyższych wytycznych, która nadto regulowała cały szereg innych kwestyj, a którą wydał swojem rozporządzeniem Generalny Delegat Rządu dla Małopolski dr. Gałecki.

W r. 1920—1921 byłem we Lwowie referentem spraw spisko-orawskich przy Generalnym Delegacie Rządu dla Małopolski (b. Namiestnictwo). Dalsza praca organizacyjna szła w kierunku regulowania tysiącznych kwestyj, jakie powstawały na tle obowiązującego na Spiszu i Orawie ustawodawstwa węgierskiego. którego stosowanie nastręczało liczne wątpliwości — a krzyżowane było przez tendencję faktycznego stosowania tam w różnych dziedzinach ustawodawstwa, obowiązującego w Małopolsce.

Dla zainteresowania społeczeństwa sprawami Spisza i Orawy, utworzyliśmy w r. 1921 razem z red. Bolesławem Wysłouchem „Komitet spisko-orawski we Lwowie". który wszedł w kontakt z Towarzystwem Kresów południowych w Krakowie i zebrał większą ilość popularnych książek, które wysłano na Spisz i Orawę.

W r. 1921, w sierpniu, wydelegowany zostałem przez Generalnego Delegata Rządu dra Gałeckiego na Spisz i Orawę — w porozumieniu tegoż ze ś. p. starostą Bednarskim — z poleceniem objechania Spisza i Orawy w charakterze zastępcy starosty spisko-orawskiego. Objechawszy wówczas teren Spisza i Orawy, badając działalność ekspozytur Starostwa w Łapszach niżnych i w Jabłonce, tudzież działalność okręgowych sekretarzy gminnych i władz gminnych, wysłuchując zdania przedstawicieli ludności miejscowej itd., miałem sposobność przekonać się, że administracja miejscowa funkcjonuje sprawnie i, że pewne drobne oznaki niezadowolenia ludności, spowodowane nagłem odcięciem jej od centrum życia administracyjnego, do których się przyzwyczaiła, a które zaobserwowałem w r. 1920, — obecnie zanikły. — Z tej podróży inspekcyjnej przedłożyłem wówczas szczegółowe sprawozdanie urzędowe za pośrednictwem starosty spisko-orawskiego.

W r. 1921 wydane zostało przez b. Namiestnictwo we Lwowie złożone przezemnie sprawozdanie urzędowe pt. „Organizacja administracji polskiej na Spiszu i Orawie", zawierające streszczenie dotychczasowej akcji na tem polu.

W jesieni 1921 r. zniesione zostały b. Namiestnictwo i instytucja Generalnego Delegata i kompetencja jego rozdzielona pomiędzy czterech wojewodów małopolskich. — Powiat spisko-orawski zaliczony wówczas został do Województwa krakowskiego i należał do tegoż Województwa aż do swego zniesienia w roku 1925.

PROF. DR. TADEUSZ HILAROWICZ,
Prezes Polskiego Instytutu Prawa Administracyjnego w Warszawie.

E. KŁONIECKI.

W 10-tą rocznicę odzyskania skrawków Spisza i Orawy.

Już dziesięć lat, jak zerwał Bóg kajdany,
co wieki dwa dzwoniły nam u rąk —
i staje znów Spisz wolny, niespętany,
swobody hymn rozbrzmiewa oto wkrąg!...

Tóż chcieli nam ojczystą wydrzeć mowę
i język nasz plugawił Madjar, Czech!
Już — zdało się — że jęczy dzwon grobowy —
gdy z poza Tatr Wolności wionął dech!...

Wśród naszych skał, jakgdyby orły białe,
wzlatalim wzwyż, wpatrzeni w Polskę
— hen!
śniły się nam boje dla polskiej chwały,
aż nadszedł czas, że jawą stał się sen!...

A chociaż dziś, gdyśmy już wolni ludzie,
brat jeszcze nasz niewoli niesie krzyż, —
lecz wierzy wciąż, że po łzach, męce, trudzie,
wrócą w nasz próg: Orawa, Czaca, Spisz!...

Sztuka ludowa na Podhalu.

(St. Barabasz — Sztuka ludowa na Podhalu. Cz. I i II Spisz i Orawa, cz. III Witów. Lwów i Warszawa, nakł. Książnicy Atlasu, 1928 i 1930.)

Nad wszystkiem w życiu, zdaje się, panuje moda. Za życia Matlakowskiego, Witkiewicza, Dembowskiego i innych moda góralszczyzny, a szczególniej zakopiańszczyzny ogarniała —

nietylko bywalców zakopiańskich, ale i ich bliższe rodziny i ich znajomych, słowem szerokie masy inteligencji. Noszenie kapeluszy z muszelkami, podpieranie się nietylko na wycieczkach, ale i w mieście ciupagami prawdziwemi i naśladowanemi, zdobienie się spinkami, używanie góralskich fajeczek a szczególnie serdaków, a nawet przebieranie się w zupełny strój góralski należało do rzeczy — dobrego tonu. Nie brakło zbieraczy spinek, fajek, ciupag, łyżników, a nawet obrazów na szkle malowanych, budowało się wille na sposób zakopiański, najpierw prawdziwy i wierny, potem „stylizowany“ i zmieniany dowolnie, aż i to przeszło i dziś zostało — wspomnienie. Sami górale poczynają już zmieniać swój ubiór malowniczy, tracą w budownictwie tradycję swojszczyzny, a szczególniej nieporównanych ozdób rzeźbionych, w domach napotyka się coraz rzadziej piękny łyżnik, a o spinki już bardzo trudno. Czyżby to znaczyło, że musi zginąć w życiu to, co ma przejść do literatury, podług znanego wiersza Goethego: „Was unsterblich im Gesang soll leben, muss im Leben untergehen“...

Klasyczne dzieło Matlakowskiego pokazało, czem jest samorodny genjusz ludowy, i w jakich objawia się postaciach, pisma Witkiewicza odsłoniły wyjątkowy charakter i pierwotność życia Podhalan, powieści Tetmajera ukazały duszę minionych czasów góralszczyzny i źródła oryginalności czasów obecnych. Ale czasy się szybko zmieniają i to, co było najcenniejsze, poczęło ginąć; nadszedł czas ratowania dla nauki i sztuki, co się jeszcze uratować dało.

Dyr. St. Barabasz wziął sobie za cel pracowitego żywota przekazanie potomności sztuki ludowej na Podhalu, a szczęśliwym trafem, powziął tę myśl wtedy jeszcze, kiedy można było uratować niejedno, czego już dziś ani śladu. Tak powstały teki, których trzy mamy już przed sobą, wydane nakładem Książnicy-Atlasu, bardzo starannie i wzorowo.

Co się tam mieści w tych tekach, w dużem folio, ujętych w kartonowe okładki? W części I i II, obejmującej Spisz i Orawę, mieści się na tablicach 12 zdobnictwo spiskie, na tablicach 32 zdobnictwo orawskie. Widzimy tam tedy: zdobnictwo odrzwi i drzwi, okien, szczytów, sorzębów, listew, skrzyń, łyżników, stołów, stołków, szafek a nawet okuć drzwi i zawiasów. Oprócz tego dla scharakteryzowania budownictwa podano w całości: widok starego kościółka drewnianego w Trypsiu i w Twardoszynie, dzwonnicę we Witanowej, nadto widok domów, a zwłaszcza konstrukcji szczytów. — Uderza niesłychane bogactwo i rozmaitość zdobienia sorzębów, z których kilka pochodzi z w. XVIII, co świadczy o trwałem i nieprzemijającem uspsobieniu tego ludu do zdobienia i upiększania swoich mieszkań i sprzętów. Niezmiernie ciekawe są również łyżniki, z których podano tylko wybór najbardziej typowych.

„Spisz i Orawa — mówi autor — przedstawiają dla badacza sztuki ludowej podhalańskiej prawdziwą kopalnię tak, że bez poznania ich nie można należycie ocenić tego materjału, jaki mamy po tej stronie Tatr. To, co u nas spotykamy, wydaje się bardzo skromne i ubogie wobec tamtego. Typy domów, dachów, zdobienie szczytów, przedstawiają tam większą rozmaitość, również zaopatrzenie w sprzęty jest bogatsze, zwłaszcza na Orawie“ (Wstęp str. 67).

Część III obejmuje jedną tylko wieś Witów, leżącą najdalej pod Tatrami, w dolinie Czarnego Dunajca. Na 38 tablicach mamy obrazy domów, ganków, drzwi, soszębów, listew, stołków, parzenic i łyżników, ze szczególnem uwzględnieniem tych ostatnich. Zadziwiająca jest rozmaitość i rżnorodność zdobienia łyżników: gwiazdy, gałązki, koła ząbkowane, wycinania w zęby i kółka, dziurkowanie okrągłe i wieloboczne, — to wszystko tworzy nieporównane bogactwo motywów. Dyr. Barabasz tak pisze o łyżnikach:

„Pomiędzy łyżnikami można zauważyć kilka typów: 1) wyciosane z jednej sztuki drzewa, bez wieszadła i przymocowane gwoździami do ściany. Deseczka ozdobiona u góry i u dołu w zęby, jakby piły, w środku szereg zwykłych sześcioramiennych gwiazd cyrklowych. Są to bardzo proste, grube łyżniki; mają wygląd archaiczny. Według mego zdania typ to najstarszy. 2) Zęby tracą kształt piły, tworzą jakby rodzaj kutasów lub frendzli, lub też zastąpione drobnemi ząbkami, są bogaciej zdobione i opatrzone wieszadłem. Są to najczęściej spotykane łyżniki. 3) Łyżniki wąskie, zdobione drobnemi ząbkami, kreskami, bez gwiazd i wyrzynań na wylot. Przypominają zdobnictwo huculskie. Najmniej spotykane we Witowie. 4) Zdobienie naśladuje plecionkę. z linij giętych i prostych, wyrzynane na wylot, zdobione ząbkami, przypominają koszyczki srebrne i porcelanowe z epoki biedermajerowskiej. Mają zawsze wieszadło, często malowane czerwono i zielono. 5) Łyżniki o motywach roślinnych, jak kwiaty w wazonikach, świerki i t. p. 6) Łyżniki o motywach, które się spotyka na tkaninach i haftach.“

Skąd pochodzi takie mnóstwo łyżników i taka ich rozmaitość? „W zamożniejszych domach — pisze dyr. Barabasz — znajduje się kilka łyżników, honor gospodyni bowiem wymaga, aby dom był zaopatrzony w dostateczną ilość łyżek, by w razie jakiegoś liczniejszego zebrania gości n. p. wesela, nie trzeba ich było pożyczać u sąsiadów. Zwykle więc w czarnej izbie wisi jeden łyżnik do codziennego użytku, w białej zaś kilka z nowemi łyżkami“.

Przejrzawszy te teki, rozstajemy się z niemi ze smutkiem. Ile z tych rzeczy przepięknych nie znajdzie się zupełnie we Witowie, ani w zakątkach Podhala, a co będzie za lat kilkanaście albo kilkadziesiąt? Czy ten wdzięczny, a tak oryginalny charakter podhalszczyzny ma ustąpić miejsca produktom fabrycznym i szablonowym, a Podhale stracić swoją odrębność?

Zdaje nam się, że Podhalanie sami, pracując w związkach i kółkach nad podniesieniem oświatowem i ekonomicznem swej ziemi, nie zapomną i o tej stronie życia, tak wymownie świadczącej o rodzimej kulturze. Ludziom zaś tak oddanym sprawie zachowania przeszłości i przekazania jej potomnym, jak dyr. Barabasz, powinno Podhale okazać przynajmniej zasłużoną dobrze wdzięczność. Oby zdrowie i siły żywotne pozwoliły Czcigodnemu Autorowi wydać jeszcze resztę bogatych zbiorów.

„Czas“. R. ZAWILIŃSKI.

O hymn podhalański.

Na Podhalu popularnym hymnem narodowym — stała się rota spisko-orawska, marsz p. Stiasnego, kapelmistrza w N. Targu, ze słowami znanego czytelnikom „Zakopanego“ i innych pism polskich Zygmunta Lubertowicza, autora sonetów tatrzańskich, często w Zakopanem, na Śląsku i w Ameryce drukowanych, który przez lat trzy był redaktorem „Gazety Podhalańskiej“, przez pewien czas redaktorem „Echa Tatrzańskiego“ w Zakopanem, obecnie jest redaktorem „Zjednoczenia“ na Śląsku, walczącego o polskość tej ziemi.

Hymn nie podobał się p. profesorowi G., jako skierowany przeciw Czechom, tymczasem w tym hymnie, który jest jakby rodzajem legendy historycznej jest dużo fantazji, ale żadnej specjalnej nienawiści do Czechów niema!

Oto jego brzmienie:

„Nie damy Popradowej fali,
Spisza z Orawą, z praojców sławą,
Wszak oni ziem tę posiadali,
Aż po niziny, aż po Wag siny — hen!...

Nie damy Tatr i szczytów ziemi,
Ani kamienia, aż w pokolenia,
Bronić jej będziem pierśmi swemi,
Tak Bóg nam każe — Jego ołtarze — tu...

W Dunaju Chrobry bił granice,
A tych rycerzy, huf w Tatrach leży,
Jak piorun błyszczą ich szablice,
Pójdą na boje, — po ziemie swoje — tam...

Tu na Tatr szczytach my górale,
Wszystkiemi siły — Ojczyzny miłej,
Dzień noc będziemy strzec wytrwale...
Więc Polsko droga, — tu masz na wroga —
straż!...

Pieśń ta przyjęła się z powodu dźwięczności i polotu melodji i słowa, — nie z powodu jakiejś specjalnej nienawiści do Czechów, jest on raczej legendą o śpiących rycerzach Tatrzańskich — i to się właśnie u nas dziatwie najbardziej podoba. Bronić zaś swojej ziemi każdemu wolno — o Czechach, ani o Słowakach ta pieśń nie mówi...

Z tej walki przeciw pieśni i z polskich strachajłów, — bojących się pieśni — pokpiwa nawet stary „Czas“. Podobno kilku panów wzięło tę pieśń do przeróbki na uroczystość... Ciekawiśmy, co na to powie autor? X.

Rozważania sezonowe.

Źle jest... słyszymy na lewo i prawo... Źle jest — wołają właściciele pensjonatów... Źle jest — wołają kupcy... Nawet właściciele lokali rozrywkowych skarżą się nieco. Wszędzie wokoło słyszy się narzekania, że sezon nie dopisał, że ludzi znacznie mniej i t. d. To ostatnie nie ma racji bytu. Dane statystyczne, jakie mamy pod ręką, a jest niemi sucha cyfra meldunku, wykazują od 1 kwietnia nadwyżkę — w tej chwili ponad 500 meldunków. Prawda, że ostatni tydzień wykazał pewną różnicę in minus w stosunku do tego samego tygodnia z roku przeszłego, bieżący jednak odpowiada już znów przeszłorocznemu. Opowiadania zatem o znacznie słabszym zjeździe gości nie mają uzasadnienia. Rację natomiast mają wszyscy skarżący się na gorsze utargi, ale to przecież wina ogólnych ciężkich czasów i to było do przewidzenia. Należy sobie bowiem zdać sprawę z sytuacji i zrozumieć, że gość, który zdobył się jeszcze na koszta wyjazdu i pobytu u stóp Tatr, będzie jednak ograniczał się w wydatkach do minimum.

Pomiędzy bajki o „żelaznym wilku“ i „wężu morskim“ należy odłożyć pesymistyczne ujadania niektórych urodzonych hipochondryków, że Zakopane upada, że się kończy — i to głównie z winy nas samych... Że temu Zakopanemu szkodzi taksa klimatyczna, że szkodzi, nawet — na własne uszy zasłyszana na ulicy gadka — brukowanie w porze sezonu Krupówek i t. d.

Ah! Ta taksa... Mam wielką ochotę rozpisać się na ten temat, ale odkładam to na kiedy indziej, bo jest to sprawa wymagająca obszerniejszego omówienia, a ramy tego artykułu są ograniczone.

Wracam więc do tematu — „źle jest“...

Zgoda, źle jest, ale czy lepiej jest gdzieindziej. Mamy wiadomości, że przeciwnie, że w innych naszych uzdrowiskach jest nie tylko nie lepiej, ale przeciwnie znacznie nawet gorzej. Pocieszmy się, że i zagranicą — mała to wprawdzie pociecha — nie jest lepiej, a na dowód tego, że twierdzenie nasze nie jest gołosłowne, pozwalamy sobie przytoczyć w tłumaczeniu artykuł, jaki znaleźliśmy w dodatku turystycznym „Berliner Tageblatt“ z dnia 18 lipca b. r. p. t. „Ein Notruf der Ostseebäder“. A oto co tam piszą:

„Związek niemieckich kąpielisk morskich zwraca uwagę, że oczekiwania, z jakiemi nasze kąpieliska wkroczyły w okres pełnego sezonu, nie ziściły się w żadnym kierunku. Okres Zielonych Świąt przypadł na czas wyjątkowo odpowiedni, nadpłynęła fala gorąca, poparta olbrzymią propagandą wycieczek nad morze — cóż, tylko, że goście nie przybyli. Przerażająco mało ludzi wysiadało z pociągów specjalnych, a obecnie, w pełnym sezonie we wszystkich kąpieliskach, we wszystkich hotelach i pensjonatach jest tyle wolnych pokoi, jak nigdy dotychczas. Oznacza to katastrofę, ponieważ ostatecznie nasze kąpieliska morskie mają zaledwie trzy miesiące do dyspozycji, aby swe wkłady pokryć i jaki taki zysk osiągnąć. W wielu wypadkach przyjęto w kąpieliskach tych, szczególnie u wielu właścicieli średnich i małych pensjonatów zwyczaj, regulowania rachunków dostawców za rok przeszły z dochodów głównego sezonu letniego. Można sobie wyobrazić, ile egzystencyj staje pod znakiem zapytania, skoro ten tak zwany napływ fali gości, tak jak się to stało tego lata, przybierze formę skromnego strumyczka.

Co czynić? Podróżowanie jest osobistą sprawą i nie można tym nielicznym ludziom, którzy w czasie depresji gospodarczej posiadają jeszcze środki na podróż letniskową, zgóry narzucać celu ich podróży. Nie można komuś, tęskniącemu za Italją, czy Szwajcarją powiedzieć: zaniechaj zagranicy, pozostań w granicach niemieckich, bo twoi rodacy czują gwałtowną skłonność do zawartości twego portfelu. Tego rodzaju propaganda uczuciowa byłaby zupełnie bezowocną. Trzeba przemówić rzeczowemi argumentami.“

Następuje dalej wyliczanie tych argumentów rzeczowych, a są niemi apele do zarządu kolejowego o ulgi kolejowe nie tylko na specjalne, ale wszystkie pociągi, zmierzające do

kąpielisk morskich, do zarządów tych kąpielisk, o obniżenie taksy klimatycznej i t. d., wreszcie apel do tychże zarządów, aby:

„Każdy zarząd zdrojowiskowy, czy uzdrowiskowy myślał o tem, jakby gościom pobyt jak najbardziej uprzyjemnić.“

i po podaniu przykładu nielogicznego zamykania parku w Swinoujściu dla wjazdu automobilów, tak pisze:

„Nie należy ograniczać, tylko uprzystępniać. Nie należy przytem zapominać, że wielu od zwiedzania niemieckich kąpielisk morskich wstrzymały polityczne szykany. (Mowa zapewne o polskich kuracjuszach, którzy dawniej stanowili liczny kontyngent gości. Przyp. Red.) Leży w własnym interesie zarządów kąpielisk, energicznie przeciwdziałać temu, aby resztki nieporozumień usunąć. Znaczne podniesienie się poziomu, dawniej w wielu kąpieliskach pozostawiającego wiele do życzenia, stwierdzić należy z zadowoleniem.

„Kończymy okrzykiem — nawołuje autor — jedźcie do niemieckich kąpielisk morskich, które tak blisko nas leżą (mowa o Berlinie), a które tyle nieporównanego piękna w swej lesistości i bezkresie wodnym nam dają. Ale — zarządy kąpielisk, biura podróży, hotele i pensjonaty — troszczcie się o to, abyśmy tanio i dobrze podróżować mogli.“

Oto dowód, że nie tylko u nas jest w tym roku słabiej. Mała to jednak, jak już zaznaczyliśmy, pociecha. Na naszą obronę możemy stwierdzić, żeśmy ze wskazań autora powyższego artykułu nic nie zaniedbali, że czynimy wszystko co można i co w naszej mocy, aby naszym gościom stworzyć jak najidealniejsze warunki pobytu. Zdajemy sobie wprawdzie sprawę, że jeszcze wiele jest do zrobienia, ale też w pracy nie ustajemy i nie ustaniemy.

Na dowód, pozwólmy sobie — dla tych, którzy stosunkowo mało obeznani są ze stosunkami — podać w krótkości rezultaty naszej pracy ostatnich dwu lat. A więc mamy wybrukowane Krupówki, nowy chodnik na ul. T. Kościuszki (Marszałkowskiej), wspaniały, jak na nasze stosunki, Dworzec autobusowy, mamy dwa zimowe stadjony i niezwykle bogaty program zimowych imprez sportowych, mamy wreszcie własną symfoniczną orkiestrę. Jest to wysiłek duży i świadczący dostatecznie o zrozumieniu przez społeczeństwo zakopiańskie jego wobec miłych gości obowiązków.

Nie załamujmy więc rąk i nie rozpaczajmy z powodu słabszych nieco rezultatów kasowych w sezonie bieżącym. Zło minie i tak jak po deszczu następuje pogoda, tak i po chudych latach (daj Boże ich najmniej) — przyjdą lata tłuste, które powetują nam chwilowy ubytek i wynagrodzą wysiłek. kw.

Zarząd Koła Tow. Szkoły Ludowej w Zakopanem ogłasza *wpisy* do pierwszej klasy koedukacyjnej trzyletniej

SZKOŁY HANDLOWEJ

w dniach 28, 29, 30 czerwca i od 1 do 5 lipca b. r. w lokalu Zarządu T. S. L. przy ul. Krupówki od 11 do 12.30, a podczas wakacyj w soboty od 11 do 12.

OTWARCIE szkoły 1 X b. r., program nauczania jak w szkołach państwowych. Przy wpisie należy przedłożyć: podanie do Dyrekcji, świadectwo ukończenia 7 klasy szkoły powszechnej lub 3-ciej gimnazjalnej. Wpisowe zł 25.—, czesne miesięcznie zł 45.—. Nieprzekroczone lat 17. Dla dorosłych Dyrekcja prowadzić będzie jednoroczne wieczorowe *kursy handlowe, przysposobienia hotelarskiego i prowadzenia pensjonatów.* Po ukończeniu kursu egzamin i świadectwo.

Zakopane, czerwiec 1930.

Zarząd zakopiańskiego Koła T. S. L.

Podziękowanie.

Trzem turystom — p. J. Przybyłowskiemu, p. Fingerowi, oraz nieznanemu z nazwiska Niemcowi — serdeczne podziękowanie za pomoc okazaną w górach w trudnej sytuacji dnia 19 i 20 bm., składa

J. Roguska-Cybulska.

Triumf naszej orkiestry.

Nie przystoi mnie pisać o tem, czy orkiestra nasza cieszy się powodzeniem, czy podoba się publiczności, jednem słowem nie przystoi mi oceniać jej wartości, bo ta moja ocena mogłaby wydać się stronnicza.

Natomiast wolno mi podkreślić pewne realne fakta objektywne, które są chlubnem dla orkiestry świadectwem.

Takim faktem jest wysoko artystyczny skład orkiestry. Dowodzi tego ta okoliczność, że członkowie orkiestry występują na naszych koncertach symfonicznych jako soliści, i — jeżli można sądzić po objawach zadowolenia publiczności, — święcą triumfy. Tak więc na pierwszym koncercie (inauguracyjnym) wystąpiła jako solistka p. Helena Zarzycka, członek naszej orkiestry, z koncertem Karłowicza i odniosła sukces, o którym świadczy artykuł p. Cybulskiej. Na drugim koncercie wystąpił jako solista p. Ginzberger, również członek orkiestry i również miał wielkie powodzenie. Na następnym zaś koncercie, 29 lipca, wystąpi jako solista członek naszej orkiestry, p. Gollus, skrzypek, jak i dwaj poprzedni soliści.

Otóż orkiestra, która składa się z takich artystów, jeśli jeszcze nie jest bez zarzutu, zdolna jest do najwspanialszych wzlotów.

Ale o tem wspominam tylko mimochodem, głównie zaś chciałem podzielić się z publicznością radosną nowiną, że **p. Egon Petri**, po **wysłuchaniu ostatniego naszego koncertu symfonicznego, obiecał wystąpić na naszym koncercie 5 sierpnia.**

Egon Petri na naszym koncercie! Artysta tej miary, jeden z największych obecnych muzyków, nie grałby z orkiestrą, do której nie miałby zaufania. Ten fakt jest najchlubniejszem świadectwem wartości naszej orkiestry.

A. S.

Zbliżenie słowiańskie w Zakopanem.

„Stolica letnia“ Polski — w której przebywało tylu wielkich ludzi i działy się „ważniejsze“ sprawy od dzisiejszych... dancingów i „imprez“ sportowych — zaznaczyła swą tradycję — wskrzeszeniem idei zjednoczenia Słowian z pomocą... kobiet słowiańskich. Dnia 18 b. m. w gościnnie ofiarowanej sali Bristolu prof. Lehr-Spławiński w pełnej (o dziwo!) sali wygłosił odczyt: „Myśl słowiańska w Polsce w dobie obecnej“. Prelegent uzasadnił myśl główną zjednoczenia Słowian — pod hasłem zachowania odrębności kulturalnej na polu sztuki, literatury, obyczajowości etc.

W niedzielę, dnia 20 bm. zjechała do Zakopanego przewodnicząca „Jednoty słow. żen“ z Pragi p. Dr. Smolarzowa-Capek, wspólnie z p. S. Laudyn-Chrzanowską, inicjatorką idei zjednoczenia kobiet słowiańskich w Polsce, i przewodnicząca Koła w Zakopanem — omówić różne sprawy wytycznej pracy i kongresu wszechsłowiańskich kobiet, mającego się odbyć w Krakowie i Warszawie w maju r. p. Koło zakopiańskie powitało miłego gościa. Pani S. L. Chrzanowska zagaiła zebranie, mówiąc na temat „Kobieta a dyplomacja“, następnie p. Smolarzowa mówiła o pracy i organizacji kobiet słowiańskich. Miłem zjawiskiem był niespodziany występ natchnionej poetki czeskiej, żony konsula z Lwowa, p. Jóraszkowej. Wygłosiła ona swe utwory poświęcone Polsce. Następnie nasza znana recytatorka, p. Marta Zajączkowska, przy umiejętnem akompanjamencie artystki pianistki p. Pileckiej-Grossowej, wypowiedziała z polskiej poezji: Harfiarkę Wyspiańskiego i balladę o Chopinie — Brauna. Obecna na sali pianistka, p. Kopecka, zagrała pięknie utwory Dworzaka, chcąc dać dowód, że Polacy zajmują się sztuką pobratymczych narodów i rozumieją ją.

Całe to zebranie odznaczało się nadzwyczaj miłym nastrojem — tak, że nawet... pessymiści — którzy mówią, że w Zakopanem nic się nie uda oprócz — dancingu — wyszli pokonani przykładem wytrwałości tych, których staraniom zawdzięcza się ten dzień zbratania kobiet słowiańskich. K. B.

Bieżące prace nad tępieniem kornika w Tatrach.

Ponieważ w ostatnich czasach pojawiają się częste notatki dziennikarskie w sprawie stanu kornika w Tatrach, przeto czuję się w obowiązku jako obecnie prowadzący akcję tępienia kornika podać dla ludzi, których ta rzecz obchodzi, garść wiadomości, zwłaszcza że kilkakrotnie w tych sprawach byłem przez różne osoby interpelowanym.

Przedewszystkiem bardzo się cieszę, że ludzie interesują się temi sprawami i uważam to za dodatni objaw, a mnie osobiście doprawdy bardzo miły, gdyż od szeregu lat ostatnich prócz garstki zawodowców nikt się tem zbytnio nie interesował, aczkolwiek to przecież sprawa pierwszorzędnej wagi, — żywotność naszych lasów tatrzańskich, — bez których Tatry powoli stawałyby się po przejściu krótkich okresów niższej wegetacji roślinnej, kamienną pustynią.

Dzisiejszy stan kornika w Tatrach jest przedewszystkiem prócz innych przyczyn głównie rezultatem ostrej i mroźnej zimy roku 1928 na 1929 i suszy że tak powiem wiosenno-letniej 1930, t. j. aktualnej sprawy z przed kilku niemal dni. Znaną rzeczą dla przyrodników jest, że w świecie roślinnym, mrozy prócz innych skutków polegających na wahaniu się temperatury itd. działają na drzewa podobnie jak susza. Skutki inne mrozów objawiają się pękaniem drzew itp. i występują tylko przy bardzo silnych zniżkach temperatury i znane są one na dalekiej północy. Obecnie mówimy tu o drzewach w naszym klimacie, które występują w drzewostanach leśnych, jako nasze rodzime drzewa a nie aklimatyzowane.

Otóż powiedzmy krótko, susza spowodowana przez mrozy w r. 1928-29 i susza obecna musiała fatalnie odbić się na drzewostanach, powodując wskutek długotrwałego braku dopływu wody, powolne zamieranie pojedynczych osobników drzew, a nawet całych ich grup. Zrozumiałem więc jest, że zamarznięcie ziemi przez dłuższy okres, sięgające do głębszych warstw, tak samo i brak wody, spowodowany przez wyschnięcie jej wskutek silnej insolacji i braku opadów, spowodował stan sprzyjający rozwojowi kornika na nich przez zamieranie poszczególnych osobników drzewnych.

Znaną jest rzeczą, że każdy gatunek drzewa, tylko do pewnej głębokości zapuszcza swój system korzeniowy. Pojedyncze osobniki dostosowują się w swoim ustroju i zdolności danego rodzaju drzewa, do warunków, jakie na danym skrawku gleby napotykają. Pomiędzy drzewami świerk należy do płytko-korzennych, gdyż korzeń macierzysty (pa-

lowy) zamiera w wczesnej młodości, a rozwijają się silnie korzenie boczne.

W Tatrach, na bardzo niejednokrotnie płytkich glebach, korzenie te tuż pod nawierzchnią terenu się mieszczą. Im wyżej co do pionowego wzniesienia posuwamy się, tem płytsze zwyczajnie gleby napotykamy, tem lichszą i uboższą warstwę, jej możliwą dla wegetacji drzew.

Nic też dziwnego, że w takich warunkach przy mrozach ciężkich i długotrwałych, przy suszy musiały nastąpić i uszkodzenia systemów korzeniowych (przy zmarzaniu ziemi i braku dopływu wody), a rezultatem tych rzeczy była najpierw spora liczba osobników, które już nie powróciły do życia, następnie anormalny rok nasienny, dalej kornik.

Pierwszy objaw to drzewa uschłe, t. zw. suszyce, sucharze, czy też podsuszyki.

Drugi objaw, to drzewa, które przetrwały, zostały uszkodzone, i te dążyły do możliwie szybkiej regeneracji. Typowym objawem tego anormalnego roku nasiennego było i przedwczesne co do terminu lat nasiennych owocowanie w drzewostanach starszych i zupełnie anormalne wysilanie się młodzi leśnej. Widzieliśmy zjawisko szyszkujących młodzików 20-letnich, masowo występujące.

Następnym objawem jest kornik. Dowodem też, że był on tępionym, że o walce z nim myślano to to, że nie wystąpił on masowo zaraz w r. 1929, lecz dopiero w roku bieżącym.

Kornik od czasu słynnej inwazji powojennej w lasach tatrzańskich, był z małemi wyjątkami, a te wszędzie się zdarzają wskutek różnych przyczyn, tępionym corocznie, śledzonym i opanowanym. Stan jego wskutek tego zmniejsza się powoli do żelaznego stanu, t. j. normalnego.

Obecnie wystąpiły tu i ówdzie sporadycznie pojedyncze osobniki opadnięte i miejscami, na terenach odpowiednich temu, drobne grupy drzew. Częściowo są to już suszyce, czyli ze względu na kornika nieszkodliwe, częściowo drzewa przechodzące powoli w czerwieńce.

Te drugie są stale wyszukiwane przez patrolowanie terenów, ścinanie ich i korowanie. Ponieważ akcja jest stale prowadzoną i stały nadzór jest wykonywanym, przeto rzecz ta jest w zupełności opanowaną, wymienione gniazda znoszone, pojedyncze osobniki wyszukiwane. Przeważna część z małemi wyjątkami, jak np. trudno dostępne miejsca na stromych ścianach itp. jest w toku pracy.

Akcja obejmuje całe Tatry w sześciu ich gminach katastralnych, t. j. Bukowina, Brzegi, Mursasichle, Zakopane, Kościelisko i Witów. W dniu dzisiejszym pracuje jako stale pełniących nadzór przez czas akcji kornikowej 28 ludzi, których Państwo bądź stale płaci, bądź też dostają oni odpowiednie renumeracje. Teren cały podzielonym jest między nich, tak by można w każdym punkcie wkraczać i przeprowadzać natychmiast odpowiednie prace.

Zatrudnionych jest; 1 kierownik akcji, 5 leśniczych, 22 leśnych. Z tego 1 kierownik i 4 leśnych zatrudnionych stale, 5 leśniczych i 23 leśnych zatrudnionych jako siły pomocnicze.

Z powyższych, na terenie gm. kat. Bukowina i Brzegi pracuje 1 leśniczy i 4 leśnych, na terenie gm. kat. Mursasichle 2 leśniczych i 10 leśnych, na terenie gm. kat. Zakopane i Kościelisko jeden leśniczy i 5 leśnych, kierownik całości ma wszystkie gm. jeden; razem więc 28 ludzi.

Niema więc powodu do obaw, bo w granicach możliwości w dzisiejszych czasach akcja jest prowadzaną i wykonywaną. Naturalnie, że pomimo wszystko może się zdarzyć tu czy tam, że przez przeoczenie jakiś czerwieniec jeszcze się znajdzie lub powstanie w lasach, lecz na to rada, aby w r. b. w jesieni i w r. przyszłym, wczas z wiosną dokładnie spatrolować tereny.

Po oczyszczeniu danych miejsc zakłada się pułapy kornikowe, których pierwsza serja I-szej rójki już została okorowaną (w odpowiednim czasie), z wyjątkiem tylko jednego terenu, gdzie prócz innych, głównie ze względów prawnych przystąpiono stosunkowo bardzo późno do pracy, na wszystkich innych podjęto odrazu normalną pracę. Tak samo w laskach drobnej własności praca ta nastąpiła z pewnem opóźnieniem, a złożyła się na to głównie i nieznajomość ustaw co do usuwania drzew.

Właściciele w tych drobnych laskach nieraz przez cały rok się nie pokazują i o nie zbytnio nie troszczą się, z wyjątkiem pory jesiennej, kiedy zbierają opał. Wskutek tego trudno z nimi się znieść i trudno ludzi tych, w czasach, gdy im się inne zarobki cisną w rękę, zmóc, aby poszli w góry, w las na kilka dni i tam zabrali się do oczyszczenia terenu.

Nie dziwcie się, dużo w tym względzie musi się wytłumaczyć i nieznajomością ustawy i niewyszkoleniem obywatelskiem. I czemu się dziwić. Mamy nową ustawę leśną od r. 1927, która w zasadzie bardzo prosta i wyraźna, natrafia nieraz w życiu realnem na szereg komplikacyj, nad któremi sobie i zawodowcy, specjalnie do tego powołani, łamią głowę, jak interpretować. Co do wyszkolenia obywatelskiego, którą to sprawę uważam za rzecz ważniejszą od wszelkich innych dalszych prac, to nie tylko ludzie prości brakiem tego wyszkolenia grzeszą, lecz często i ludzie wyżej postawieni. Powiedziałby ktoś, że przecież istnieją kary, te zastosować mocniej i sprawa skończona. Lecz tak nie jest w życiu. Stosuje się kary i to niejednokrotnie z całą forsą, lecz uważam, że musi być duża część społeczeństwa wychowana czy wyszkolona wysoce obywatelsko, aby one skutkowały i aby pożądany rezultat osiągły. Karać można, i to jest sprawa najłatwiejsza, lecz doprowadzić do samopoczucia obowiązku, zrozumienia ustaw i zrozumienia czynności, to rzecz stokroć trudniejsza, a jednak jedynie pewna i skuteczna, a bardzo rzadko potem zawodząca.

Obecnie w Tatrach polskich założone są więc pułapy na drugi pomiot pierwszej rójki, następnie będą zakładane dalsze na 2-gą rójkę.

W gm. kat. Bukowina i Brzegi założono około 2100 szt. pułak na 1-szą rójkę i okorowano je w odpowiednim czasie, z czego wykorzystano jako pułapy naturalne około 1200 szt. drzew, pochodzących z wykrotów. Prócz tego ścięto i okorowano około 300 szt. czerwieńców. Na terenie gm. kat. Mursasichle założono i okorowano około 1000 szt. pułap, prócz tego ścięto i korowano około 400 szt. czerwieńcy, dalej okorowano około 500 szt. drzew leżących, które także funkcjonowały jako naturalne pułapy. W gm. kat. Zakopane i Kościelisko założono i okorowano około 1200 szt. pułap, prócz tego 1000 szt. drzew opadniętych kornikiem. W gm. kat. Witów założono i okorowano około 1050 szt. pułap, prócz około 150 szt. czerwieńcy.

W całych Tatrach oczyszczono z bardzo małemi wyjątkami tereny z odpadków gałęzi wierzchowców, odlotów itp. drzew, gdziekolwiek mogły być one poddatne rozwojowi kornika.

Jaki jest mniej więcej dziś stan kornika w Tatrach i prac nad nim.

Zrobiono sproro i pomimo trudnych warunków na podstawie nauki, znajomości terenów i doświadczeń prowadzonych od szeregu lat opanowano, zaraz w zarodku możliwość masowego rozwoju kornika.

Pozostaje jeszcze jednak systematyczny dalszy tok prac, których nam nie wolno przestawać lub ich zaniedbywać.

INŻ. M. A. LIBERAK.

Nie utrudniać!

W poprzednim numerze naszego tygodnika podaliśmy w kronice wiadomość o nowych zarządzeniach w sprawie postoju samochodów, autobusów, taksówek i o skoncentrowaniu całego ruchu autobusowego na dworcu samochodowym f-y Standard Nobel.

O ile godne uznania są zarządzenia, dotyczące koncentracji ruchu autobusowego i skasowania rozrzuconych przy Krupówkach różnych miejsc postojowych tychże, oraz skoncentrowanie postoju taksówek w kilku zgóry wyznaczonych punktach, to z drugiej strony zarządzenie, ograniczające postój prywatnych samochodów na ulicach do zaledwie 10 minut, uważać musimy za nieracjonalne i dla naszych gości-automobilistów bardzo niewygodne. A o cóż nam przedewszystkiem chodzić powinno, jak nie o wygodę tych gości?!...

Wyobraźmy sobie, że zajeżdża pod restaurację Morskiego Oka, czy Karpowicza, czy którąkolwiek inną przy Krupówkach samochód wprost z Krakowa, lub nawet dalsza, prowadzony ręką właściciela, a nie szofera. Cóż się dzieje? Według nowego zarządzenia właściciel, który na spożycie obiadu potrzebuje przecież nieco więcej jak 10 minut, winien naprzód samochód odprowadzić na odległy o parę set metrów dworzec, zaczem powrócić do restauracji pieszo, zjeść obiad, potem znów pomaszerować pieszo po wóz i t. d. To samo musiałoby mieć zastosowanie przy większych i wymagających dłuższego czasu zakupach w sklepach i t. d. Tyle co do kłopotów z odprowadzaniem i doprowadzaniem wozu. A teraz druga sprawa. Kto wozu, pozostawionego samopas na dworcu, przypilnuje i kto da gwarancję, że wozu tego, mimo, powiedzmy, czujności kierownictwa dworca, ktoś złośliwy nie uszkodzi, czy nie okradnie. Przecież w takim wozie ktoś, kto jedzie z dalekiej drogi, ma ciepłe okrycia, nieraz kosztowne futra, bagaż, drobiazgi i t. d.

A wreszcie kto dopilnuje przestrzegania tego przepisu, owych dziesięciu minut. O ile jakieś zarządzenie miałoby być respektowane, należy dać wszelkie środki, do egzekwowania zarządzenia zmierzające. Tem samem należałoby na takich Krupówkach ustawić w ważniejszych miejscach posterunkowych, czy strażników miejskich... Czy gmina i policja są w stanie dopilnować tego zarządzenia?

Zarządzenie, które z racji jego nierealności staje się bezużytecznym świstkiem papieru, winno być jak najrychlej wycofanem, aby z jednej strony nie ośmieszać tych, którzy to zarządzenie w dobrej myśli, ale może nieco zbyt pochopnie

„Trzy rzeczy do rzeczy“, „Trzy rzeczy od rzeczy...“

Jest — trącająca już „myszką“, zabawa towarzyska t. zw. „cenzurowane“. W tej zabawie można użyć sobie na obmowie bliźniego. Dlatego powiadam, że to „trąci myszką“ — bo dziś bez tej zabawy, niczem innem się ludzie nie zajmują, jak... obmową — bez cenzurowanego — wszystkich swoich znajomych i nieznajomych. Zwłaszcza kwitnie ten zwyczaj w różnych... Pipidówkach. Ale zabawa w „cenzurowanego“ jest etyczniejszą od dzisiejszej zabawy, towarzyskiej obmowy — jak wogóle wszystko, co było dawniej, miało więcej — etyki — i sensu....

Otóż w „cenzurowanem“ jest odkryty ten osobnik — którego obmowa dotknęła najwięcej ofiarę. Wtedy skazują go na danie fantu — a ten fant musi znów pracą własną — inwencją lub sztuką jakąś wykupić. Mogą mu kazać śpiewać, deklamować, „budować mosty“, „wić bukiet“, kłaniać się każdemu inaczej — lub powiedzieć: trzy rzeczy do rzeczy, trzy rzeczy od rzeczy...

Napozór to łatwe — ale nie tak jak się zdaje...

Np. taki napis: „Zakazuje się zanieczyszczania tego miejsca pod grzywną 10 zł“. — Byłby to rozkaz „do rzeczy“ — — gdyby równocześnie wozy magistrackie nie przywoziły tam śmieci z całego miasta i nie usypywały z nich wału ochronnego nad... Dunajcem. Gdzie to się dzieje?... Oczywiście nie gdzieindziej, jak w Zakopanem, u stóp Gubałówki, gdzie każdy może to zobaczyć. Może to się dzieje celowo, dla „przyszłości“ Zakopanego, aby kiedyś sławnych archeologów głowy biedziły się nad szczątkami „kultury“ wykopaliskowej wieku XX-tego.

Skoro tak jest — to tablica ta stoi tam... od rzeczy — czyli bez sensu.

Drugą taką „bezsensowną“ rzeczą jest... punktualność zakopiańska. Czy to na posiedzenia, odczyty, koncerty, przedstawienia poza oznaczanym punktualnie czasem, nie obowiązuje tu „akademicki“ kwadrans spóźnienia — ale godzina lub więcej, jak się podoba publiczności zejść. Pod tym względem jesteśmy niepoprawni i nic nie pomaga, choć się grozi, że „drzwi będą podczas rozpoczęcia zamknięte“ — „nikogo się nie wpuści“. Drzwi skrzypią stale — na dowód, że wszelkie takie groźby — są „od rzeczy“...

Trzecią z „rzeczy od rzeczy“ — jest biuro informacyjne w sprawach pensjonatów, hoteli i mieszkań w Zakopanem. Dlaczego tak się stało, że placówka taka zwykła w miejscu uzdrowiskowem, jest bez znaczenia — to zostanie jedną z tych tajemnic, o których świetnie powiedział Makuszyński: „W Zakopanem wszystko możliwe“...

Biuro informacyjne nie może dać informacji żadnemu nowemu gościowi, a starzy — dawni goście, sami sobie dadzą radę... A przyczyna w tem, że jak się tylko zjawi taki nowy, nieszczęsny przybysz — w tej chwili z pod ziemi wyrastają usłużni „informatorzy“ amatorowie, różnego wieku, wyglądu... Jest ich coraz więcej... Przypuszczam, że to chyba... emerytowani pomocnicy detektywów. Świetni fizjonomiści, w tej chwili po znają takiego nowego gościa i „operują“ go na swój sposób... Ofiarują swą pomoc w wyszukaniu umieszczenia. Jeżeli jakiś „gość“ ma upatrzony pensjonat i go wymieni, dowiaduje się od takiego „informatora“, że już ten pensjonat zamknęli, bo tam się kilku gości struło, albo, że ta właścicielka już wyjechała do Ameryki — ale „on“ ma inny — doskonały pensjonat — godny polecenia z „wodą zimną i gorącą“, pięciorazowem, obfitem na maśle jedzeniu, słońcem cały dzień i w nocy — wszystko za darmo prawie — jakie 10 zł. W tej chwili drażliwej zaczyna się licytacja — bo przybiega drugi taki „informator“, podwaja „dawki“ wody zimnej, gorącej, słońca i jedzenia — już tylko za 7 zł... Trzeci znów licytuje dalej — dodaje widok na Giewont dla zachęty — tamte pensjonaty „zagrużlica“ na poczekaniu — porywa kuferki od nieprzygotowanego gościa, wsiada do upatrzonego w zmowie będącego fiakra i uwozi gdzieś daleko krążąc — aby gość stracił orjentację, gdzie się znajduje... W tym danym pensjonacie zaczyna się dalsza gra w tym stylu — opłakuje się dawnej znajomej właścicielki znanego sobie pensjonatu lub dowiaduje się o niej rzeczy zgoła nieprzewidzianych. O tem już się pisało wiele — a skutek taki, że już na ulicy chwytają jadących w fiakrze pod górę gości — czego byłam świadkiem na ul. Chałubińskiego. Trafiło to na Anglika, który jechał ze mną do Jaszczurówki i jak fiakier zwolnił pod górę a taki „informator“ wyskoczył z rowu i chwycił Anglika za łokieć — ten myślał, że to jakiś bandyta — chce pularesa. Wstyd mi było tłumaczyć to zajście. Znam też wiele wypadków z gośćmi, którzy wyrwawszy się tym nieuczciwym praktykom — dostali się potem szczęśliwie tam, gdzie chcieli.

Takich „handlarzy“ gośćmi — należy tępić i karać tak jak handlarzy żywym towarem. Niczem się nie różni jeden od drugiego. I tam niewola i tu niewola — i to nawet zła wola — szkodzenia innym. Brudna konkurencja — obniżająca poziom moralności w Zakopanem. Za dostawienie takiego „gościa“ bierze taki „łapacz“ 1 zł dziennie od ilości dni, dokąd taki nieszczęsny złapany jest w tej „szpelunce“... Jakżeż inaczej nazwać praktykujący takie sposoby do zapełnienia gośćmi pensjonat?

Banda tych „łapaczy“ wzrasta w miarę nowych jawnych i tajnych pensjonatów, a władze widocznie nie mają sposobu, aby to poskromić.

A więc „biuro informacyjne“ i wszelkie zarządzenia, dążące do zaprowadzenia porządku i przestrzegania prawa — są w tym wypadku... od rzeczy.

Napisałam — tak jak w tytule — tylko o trzech „rzeczach“ zakopiańskich, które powinnyby być do rzeczy, tj. z sensem wykonywane i przestrzegane, a zbiegiem wypadków i możliwości „zakopiańskich“, są — — od rzeczy...

Jest ich tu znacznie więcej... ale o tem potem...

KRYSTYNA BRUDZIŃSKA.

wydali — z drugiej strony, aby nie utrudniać naszym gościom pobytu w uzdrowisku.

Ulice, na których głównie spodziewać się można zatrzymywania się dłuższego samochodów, mamy, dzięki ich rozszerzeniu, dostatecznie szerokie, postój ten odbywa się przeważnie w godzinach południowych, wieczornych i nocnych, kiedy ruch kołowy na jezdniach znacznie mniejszy — czy więc warto narażać się dla „rzekomego“ bezpieczeństwa ruchu na zarzuty nietolerancji ze strony automobilistów — tych automobilistów, którzy stanowią z racji swego majątkowego ustosunkowania najlepszą kategorję naszych gości?!...

Kronika.

OD REDAKCJI.

Numer niniejszy poświęcamy przypomnieniu dziesiątej rocznicy powrotu do Polski po sześciu wiekach części Spisza i Orawy, na dowód, że Zakopane pamięta o kresach południowych, pamięta i chce spełnić wobec nich swój szczególny obowiązek.

Artykuł wstępny pióra p. dra Józefa Diehla, byłego przedstawiciela rządu polskiego w międzynarodowej Podkomisji plebiscytowej, ukazał się równocześnie w warszawskim „Tygodniku Ilustrowanym“ (nr. 29) z mapką granicy czesko-polskiej i trzema fotografjami. Pierwsza przedstawia najbardziej z zasłużonych zasłużonego przewódcę ludu orawskiego, ks. Ferdynanda Machaya (redakcja „T. I.“ nazwała Go przez pomyłkę „działaczem spiskim“) i ks. Marjana Blahę, wówczas wikarjusza kapitulskiego na Spiszu i przedstawiciela rządu czesko-słowackiego w Podkomisji, obecnie biskupa w Nitrze — w czasie rozmowy w Jabłonce.

Na drugiej — profesor dr. Saburo Yamada, delegat japoński w międzynarodowej Komisji Plebiscytowej w Cieszynie z drem Diehlem pod pomnikiem Chałubińskiego w Zakopanem, na trzeciej zaś — hr. Bernard de la Forest-Divonne, przewodniczący Podkomisji spisko-orawskiej — na ławce przed pensjonatem „Sanato“ w Zakopanem.

Czytelnikom, chcącym poznać ostatnie wydawnictwa, poświęcone kresom południowym, polecamy przedewszystkiem pracę profesora Teofila Emila Modelskiego: „Spory o południowe granice diecezji krakowskiej od strony Spisza (w. XIII—XVIII)“ z mapą. Dzieło to wyszło nakładem Muzeum Tatrzańskiego w Zakopanem i jest do nabycia w każdej księgarni (cena: 7 zł).

Na uwagę zasługuje też aktualna broszura magistra Witolda Mileskiego: „O zapomniane ziemie“. Jest to odbitka z „Zakopanego“ z mapką (cena: 50 gr.).

Uroczysta Akademja ku czci Władysława Orkana. W dniu 29 VII 1930 r., w sali własnego Domu Zdrowia w Zakopanem, kurs organizacyjny, społeczno-oświatowy i prasowy Związku P. N. S. P. urządza uroczystą akdemję ku czci Wł. Orkana — wielkiego pieśniarza ludu podhalańskiego. Na akademji słowo wstępne o twórcy „Franka Rakoczego“ wygłosi p. L. Patyna, nauczyciel z Krakowa. Odpowiednie pieśni, deklamacje solowe, recytacje zbiorowe i inscenizacje z twórczości Orkanowskiej wykona zespół nauczycielstwa Związkowego. Organizując tę akademję, 45-tysięczna armja nauczycieli-związkowców składa hołd prochom i Wielkiemu Duchowi Wł. Orkana i jednocześnie podkreśla żywy i gorący związek swoich ideałów z ideałami Jego — Największego Syna Podhala.

Wieczory świetlicowe Kursów Związku P. N. Sz. P. w Zakopanem. W sali „Domu zdrowia“ na drodze do Białego urządzają Kursy Związku P. N. Sz. P. wieczory świetlicowe, pod kierownictwem pp. Wysockiego Piotra i Dobranieckiego Stanisława, nauczycieli z Warszawy.

Wieczory te poświęcane są regjonalizmowi ziem Polski. Staraniem nauczycielstwa poszczególnych regjonów zdołano urządzić następujące regjonalne wieczory: krakowski, śląski, podlaski, których wykonawcy spotkali się z szczerem uznaniem nietylko uczestników kursów, ale i gości, odwiedzających świetlicę.

Wiele też urozmaicenia wnoszą produkcje chóru, gawędy, recytacje i nieodzowne przy takich imprezach — tańce.

Koncerty. W niedzielę, 27 lipca o godz. 8.45 wieczorem odbędzie się w starej sali Sokoła III koncert popularny, zaś we wtorek, 29 lipca, o godz. 9 III koncert symfoniczny. Na koncercie tym jako solista wystąpi skrzypek, członek naszej orkiestry, p. Gollus.

Druty kolczaste. Pismo nasze już pisało w tej sprawie; szło wtedy o dróżkę, wiodącą z ul. Kościuszki do Nowotarskiej. Dziś rzucimy garść zaobserwowanych spostrzeżeń z innego „rowu kolczastego“, z dróżki, wiodącej z ul. Sienkiewicza do Krupówek. I tu barjery ozdobione są lub zgoła zastąpione przez druty kolczaste. Dodamy, że dróżka jest bardzo wąska, a w czasie deszczu trudna do przebycia: utrzymanie się na kamieniach, sterczących z błota po kostki, wymaga nielada zręczności i często przechodnie, straciwszy równowagę, chronią się od upadku oparciem, zresztą mimowolnem, o barjery. Otóż w ciągu 2 dni byłem świadkiem następujących scen: 1) Dwie panie mijają się przyciskając się do barjer, przyczem suknia jednej z nich zahaczyła się o drut kolczasty. W rezultacie: rozdarta suknia. 2) Przechodzi pani w lekkiej, powiewnej sukni. Silny wówczas wiatr zanosi dolną część sukni na barjerę i zahacza o drut. Ponieważ owa pani, nie wiedząc, co zaszło, idzie dalej, silne szarpnięcie odrywa cały kawał sukni. 3) Mijam się z dwoma paniami, przyciskając się, jak można do barjery, by je przepuścić. Jedna z tych pań pośliznęła się przy tem i instynktownie oparła się ręką o poręcz, najeżoną kolczastym drutem. W rezultacie: ręka poraniona.

Czy wobec takich faktów należy dalej tolerować te pułapki na przechodniów, to zostawiam do uznania kompetentnych władz. Pomijam już fakt, że druty te smutnie świadczą o naszej kulturze. Czyż bez drutów kolczastych niezdolni jesteśmy uszanować cudzej własności? Wątpię też, czy drut ten skuteczniej chroni tę własność, niż zwyczajna barjera.

Zjazd Geologów. W ostatnim tygodniu odbył się w Zakopanem połączony z licznemi naukowemi wycieczkami w głąb Tatr liczny zjazd geologów, któremu przewodniczył prof. Uniw. Jag. Jan Nowak. Organizacja i kierownictwo spoczywało w rękach dziekana tegoż uniwersytetu, prof. Walerego Goetla. Szczegółowe sprawozdanie z tego zjazdu zdamy, z braku miejsca, w natępnym numerze w dziale tatrzańskim.

Elita umysłowa w Zakopanem. Z radością przychodzi nam skonstatować, że nasza elita umysłowa, nasz świat literacko-artystyczny i naukowy, nie zapomniał w tym roku o Zakopanem. Trudno nam wymienić wszystkich, gdyż lista to zbyt długa i nie o wszystkich wiemy, wymienimy jednak kilkanaście nazwisk na pociechę tym, którzy „martwią“ się „rzekomym“ upadkiem Zakopanego. Bawią więc w Zakopanem, i to przybywszy tu na czas dłuższy, pp. Mieczysław Frenkiel, nestor naszych artystów dramatycznych („Biały Dwór“), Miarczyński, art. dram. krakowskiego teatru, Kornel Makuszyński (willa „Ustroń“), prof. Z. Jachimecki, znany muzykolog oraz prof. A. Chybiński ze Lwowa, również muzykolog, pani Zofja Rygier Nałkowska, autorka głośnej obecnie sztuki, którą zobaczymy z Ireną Solską w dniu 26 bm. na scenie „Morskiego Oka“ („Maraton“), rektor T. Axentowicz, znakomity art. malarz („Gladys“), prof. Egon Petri, znakomity pianista, Alfred Hoehn, pianista, red. Ferd. Goetel, autor wielu poczytnych i głośnych powieści, jego brat prof. Wal. Goetel, K. Stryjeński, znany komp. Kazuro i w. in. Znak to, że wśród naszego parnasu Zakopane nic nie straciło z swej siły atrakcyjnej i że tak, jak lat ubiegłych, tak i teraz, gromadząc elitę naszego świata intelektualnego, stara się zachować ten zaszczytny tytuł „letniej stolicy Polski“.

Muzyka w Zakopanem. Ostatni tydzień przyniósł nam trzy wieczory koncertowe. Mieliśmy więc naprzód koncert znakomitego pianisty Alfreda Hoehna, który w tych ciężkich czasach i przy znanej naszej niemuzykalności ogółu zgromadził na sali jednak ponad dwieście osób. Gra znakomitego pianisty wywoływała po każdym utworze burzę oklasków, które po ukończeniu programu zmusiły zmęczonego pianistę do dwukrotnego (na więcej nie chciał, czy nie mógł sobie pozwolić) bisowania. Gra p. Hoehna wykazuje wspaniałą technikę. Pianista wczuwa się w wykonywany przez siebie utwór całą duszą, a dysponuje nader miękkiem uderzeniem, wyczarowuje z instrumentu melodje, które zapadają głęboko w dusze słuchaczów. Najwięcej podobały się w wykonaniu p. Hoehna: Rachmanninoffa Preludjum, Schumana Carnaval i na bis zagrany Nocturne Chopina. W zakresie czystej muzyki mieliśmy jeszcze dwa koncerty naszej orkiestry symfonicznej pod batutą p. Adama Furmańskiego, a to w niedzielę Koncert popularny w sali „Morskiego Oka“. Pocieszającym objawem jest fakt, że na obu tych koncertach było już nieco więcej publiczności, jak na pierwszych. Może z czasem publiczność nasza, szczególnie zakopiańska zasmakuje w tego rodzaju duchowej rozrywce, a koncerty, zapełniając salę, pozwolą nam na utrzymanie tej z takim trudem powstałej orkiestry. Oba koncerty stały na wysokim poziomie artystycznym pod względem programu i wykonania. Niestety z powodu braku miejsca nie możemy się obszerniej zająć niemi, pozwolimy sobie to urządzić w przyszłości, w osobnym feljetonie o naszej orkiestrze.

Ze sceny. I ta była dość ożywiona. Mieliśmy więc jeszcze jedną rewję, tym razem w wykonaniu artystów scen lwowskich i poznańskich. Rewja ta odznaczyła się nie tyle programem ile starannością wystawy. Na program złożyły się wdzięcznie odśpiewane pieśni i piosnki przez panią Sarjusz, produkcje taneczne p. Rygier Płachetówny i humorystyczne „kawały“, jak je conferencierka p. Leszczycowa nazwała „szmoncesy“ p. Krajewskiego, a wreszcie taneczne produkcje ośmiu girls.

Przedstawienie dla dzieci urządzone w niedzielę przez Z. P. O. K., a na które złożyła się znana nam już baśń sceniczna Wiszniewskiego pt. „Smutna perełka“, zapełniło widownię stosunkowo dość szczelnie, w czem dowód, że przedstawienia dla dzieci mają w Zakopanem widoki powodzenia. Sama sztuka odegrana i wystawiona starannie, cieszyła się na widowni wielkim aplauzem, dając młodocianym widzom moc wrażeń. Podobno zespół wystawiający „Smutną Perełkę“ ma zamiar pojechać z nią do Rabki. Życzymy mu pełnego, na jaki zasłużył, sukcesu.

Z Klubu Dyskusyjnego. W najbliższą sobotę, tj. 26 bm. o godz. 8.30 wieczór, wygłosi w lokalu Klubu Dyskusyjnego (Dom gminny w Rynku) ciekawy odczyt pt. „Astrologja naukowa a szarlatanerja pseudoastrologiczna“ p. Franciszek Augustyn Prengel z Bydgoszczy, znany astrometeorolog. Ciekawy temat zapewnia temu odczytowi duże powodzenie i zapełni niewątpliwie w dniu tym salę Klubu.

Solska w Zakopanem. W piątek i sobotę będzie miało Zakopane sposobność podziwiania najznakomitszej artystki dramatycznej, Ireny Solskiej, na scenie teatr. „Morskiego Oka“. P. Solska, która chyba reklamy nie potrzebuje, wystąpi dwukrotnie wraz z zespołem swego „Teatru Studjo“, a to w piątek 25, we współczesnej komedji W. Jastrzębca-Zaleskiego pt. „4 ludzi w 4 ścianach“, a w sobotę w głośnej obecnie sztuce znakomitej polskiej literatki i powieściopisarki, p. Zofji Rygier Nałkowskiej, pt. „Dom kobiet“.

Bronisław Gimpel. Dnia 30 lipca wystąpi na scenie teatralnej „Morskiego Oka“ z koncertem znakomity, nazwany „Paganinim XX wieku“ skrzypek, p. Bronisław Gimpel. Akompanjować mu będzie na fortepianie p. Karol Gimpel. Koncert zapowiada się niezwykle ciekawie i obok koncertu Hoehna, stanowić będzie największą atrakcję artystyczną obecnego sezonu.

Pożar. W środę nad ranem około 4-tej zaalarmowano straż pożarną, że w domu Obrochty przy ul. Chałubińskiego (obok „Sarjusza“), wybuchł pożar. Bezpośrednia akcja ratunkowa zlokalizowała ogień, który strawił tylko dach i wiązanie dachowe. Mimo to szkody są znaczne, a ponosi je głównie właściciel istniejącego w tym domu sklepu, p. Malik, któremu zniszczało towaru na około 11 tysięcy złotych.

Nekrologja. Dnia 23 bm. zmarł nagle znany i ceniony obywatel Zakopanego, śp. Juljan Steindel. Zmarły, były członek rady gminnej, długoletni członek zarządu tut. „Sokoła“, poważny kupiec, był jednostką w społeczeństwie bardzo pożyteczną, to też zgon jego nieoczekiwany i w kwiecie wieku (liczył 49 lat) wywołał powszechny żal. Cześć Jego Pamięci!

Koniec działu redakcyjnego.

Z listów do Redakcji.

W poprzednim numerze naszego pisma w tym samym dziale, a więc nie pochodzącym od redakcji, ukazał się list p. J. W. atakujący urzędniczkę tut. urzędu pocztowego, p. Irenę Rzepecką, za formę „rzekomo“ niewłaściwego sposobu urzędowania. W sprawie tej otrzymaliśmy z Urzędu pocztowego poniższe wyjaśnienie, które z całą satysfakcją, ile że p. Rzepecka znaną nam była z taktownego i zawsze uprzejmego sposobu urzędowania, zamieszczamy poniżej:

Urząd Pocztowy
Zakopane.

L. 3240 Zakopane, 21 VII 1930.

Szanowna Redakcjo!

Odnośnie do notatki w cen. czasopiśmie „Zakopane“ Nr. 29 z 19 VII dotyczącej tut. urzędniczki p. Ireny Rzepeckiej, uprasza się o łaskawe umieszczenie sprostowania, ponieważ, jak zbadano, winy zarzuconej jej nie ponosi.

Interesant, od które listy rzekomo poza kolejką przyjęła, doszedł do okienka w swojej kolejce, zakupił potrzebne do ofrankowania znaczki, a że miał listów kilka, usunął się na bok, nie chcąc tamować innym interesentom załatwiania spraw. Gdy skończył nalepiać znaczki, podał te listy do przyjęcia. Dlatego, że chwilowo ustąpił miejsca innym, nie mógł wracać na koniec t. zw. „ogonka“ i czekać swej nowej kolejki. To każdy chyba przyzna i pan autor notatki również na toby się nie zgodził. gdyby taką metodę urzędnik kiedyś wobec niego zastosował. Świadkiem poruszonej sprawy był tut. adwokat p. Dr. Diehl.

p. o. Naczelnik urzędu
L. Franczykowski.

Lista gości

za czas od 16 do 19 lipca 1930.

Andruszczyszyn Hanna, Warszawa, Wacława.
Augustynowa Ludw., Kraków, Żywcz., Wawrytko.
Andrés Juliette, Paryż, Staszeczkówka.
Andrés Aleksander, Paryż, Staszeczkówka.
Andrusiewicz Anna, Rawa Ruska, Bristol.
Aksakówna Hildegarda, Biała, **Wersal.**
Arnbach Ewa, Przemyśl, Świt.
Adlerówna R. z c., Kraków, Do Białego, Fajkosz.
Ackermanówna J. z br., Krak., Słoneczna, Bystre.
Albrycht Konstanty, Warszawa, Tadzikówka.
Avellis Margot, Hamburg, Bristol.
Abramsonowa Stefanja z r., Łódź, Janka, Bystre.
Assman Emilja z c., Toruń, **Januszek.**

Bambeger Alfred, Hamburg, Krzept., Bukowska.
Brander Henryk, Łódź, Bristol.
Barański T., Skarżysko, Za Strugiem, Karpiel.
Branicki Tadeusz, Warszawa, Świetlik.
Barbag Dr. Seweryn, Lwów, Biały Dworek.
Baum Marja z s., Kraków, Halusia.
Blasbalg Dr. Karol, Pińsk, Nowotarska 4.
Baschowa Stefanja z c., **Heńka.**
Bartczakówna Marja, Warszawa, Nella.
Bartoszewski Kazim., Lwów, Sanokówka.
Barwicki Kazimierz, Poznań, Nasza.
Blatt Witold, Kraków, Przystań.
Brandys Jakób, Kraków, Kościeliska 31.
Brandman Karol, Probużna, **Kmicic.**
Bander Piotr, Niwka, Gładkie, J. Gąsienica.
Balacesco Kornelin z ż., Warszawa, Bristol.
Berlinerblau Janina, Warszawa, **Biały Dom.**
Bein Aleksander, Warszawa, Ukrainka.
Beniowska Sylwja, Kraków, Perełka.
Böhm Dr. Leon z ż., Kraków, Staszeczkówka.
Böckh Bela, Budapest, H. Sport.
Bergerówna Helena, Kraków, Goplana.
Bekerman T. z ż., Bielsko, Wanda.
Bednarska Helena, Kraków, **Miła.**
Beska Eugenjusz, Łódź, Ślimakówka.
Bereza Dr. Michał, Krasnystaw, San. Wojskowe.
Berger Paweł z ż., Kraków, Morskie Oko.
Briegel Sala, Kraków, Skibówki 17.
Birenzweig Bron. z kuz., Warszawa, Mascotte.
Binder Sala, Bielsko, Wanda.
Biegański Kazimierz, Rawicz, Modrzejów.
Bringajzen Miecz., Warszawa, Oleńka.
Białecki Józef, Dąbie, Polic. Dom Zdr.
Bielska Jadwiga, Warszawa, Wiosna.
Biesiekierski Miecz. z ż., Warszawa, Wiosna.
Bliszke Gillé Marta, Śląsk, Jaworzynka.
Biluchowski Zygmunt, Drohobycz, Bank Polski.
Bieńkowski Korwin Ludw. z ż., **Ameryka,** Poznanianka.
Borowski Jan, Płock, San. Dr. Łotockiego.
Bojarska Marja, Kraków, Liljana.
Boberówna Zofja, Gorlice, Bratnia Pomoc.
Bondera Edward, Inowrocław, Bohdanówka.
Brzozowska Zofja, Warszawa, Aleksandrówka.
Brodzikowski Wacław, Warsz., Do Jaszczur. 16.
Borysewicz Konstanty, Pińsk, Stella.
Bonder Juljan z ż., Warszawa, Albatros.
Brodzińska Irena, Warszawa, Wiosna.
Brodziński Tadeusz, Zambrów, Wiosna.
Bogacka Stan., Leszno, księży las, Petri.
Broniewski W. z ż., Warsz., Antał., Sztachelski.
Brodziak Stefanja, Biała, **Szałas.**
Bokałło Włodzimierz, Warszawa, **Szałas.**
Bogatyński Dr. Wład. z s., Kraków, H. Sport.
Bronisławska Lucja, Nowemiasto, Cieślówka.
Böhm Dr. Leon z ż., Kraków, Staszeczkówka.
Borgenichtowa Sala z c., Tarnów, Krakowianka.
Brzoska Karol, Warszawa, w górach.
Brodowa Aurelja, Czeladź, Polic. Dom Zdr.
Bojkówna Eudokja, Nowa Wieś, San. Naucz.
Bobiński Witold, Król. Huta, Morskie Oko.
Bohdanowicz Ignacy z ż., Stojki, **Stamary.**
Bohdanowicz Helena, Warszawa, **Stamary.**
Bujakowa Felicja, Warszawa, Jasna Pani.
Błuchowski Franc., z ż., Warszawa, Poraj.
Buczalik Wiktor, Śląsk, Ślązaczka.
Brück Helena, Kraków, Lunieczka.
Brumerówna Eugenja z siostrą, Kraków, Świt.
Brückner Herbert, Lipsk, H. Sport.
Bychowska Rita, Warszawa, Świt.
Bykowska Wanda, Pleszew, Zakrzówek.

Cehak Stodor Ad. z r., Lwów, Do Olczy, J. Ustup.
Cedzyński Eugenjusz, Warszawa, Aleksandrówka.
Cejtlin Paulina, Warszawa, Oaza.
Cimura Franciszek, Warszawa, Lwowianka.
Ciochoń Wojciech, Brzesko, Jasna.
Cieślik Ryszard, Łódź, Nella.
Cisek Stanisław, Hamburg, Morskie Oko.
Cieślakowa Bron., Kowel, Sanat. Wojskowe.
Cieкliński Z. z siostr., Lwów, Spyrkówka, Burek.
Cybulska Stanisława, Włodzim. Woł., **Przedświt.**
Cywińska Aleksandra, Krotoszyn, San. Wojsk.
Chmura Jan, Rawicz, Przemyślanka.
Charzevsky Vladimir, Praga, Trzy Róże.
Chojnacki Dr. Artur, Kraków, Maryśka.
Chmurowa Wład. z r., Częstoch., Tatary, J. Tatar.
Chopcia Jan z ż., Poznań, Sarjusz.
Chmielewska Marja, Kielce, Stokrotka.
Chwiłkowski Jan z ż., Poznań, Zagórze.
Chmełykówna Marja, Żółkiew, Sorrento.
Chruścielówna Miecz., Chełm Lub., Poznanianka.
Czerniecka Kamila z s., Łuniniec, Limba.

Czauderna Andrzej, Lwów, **Szałas.**
Czerp Zofja, Chicago, Carlton.
Czyścikówna Hel., Kr. Huta, Ciągłówka, Gąsien.
Czyścikówna F. Jan., Kraków, Ciągłówka, Gąsien.
Drabarek Czes. z r., Warszawa, Prymulka, Pard.
Dafnerówna Halina, Warszawa, **Maraton.**
Dąbrowska Ksawera, Warszawa, Biały Domek.
Dahm Janina, Zawiercie, Carlton.
Dąbrowski Franciiszek, Warszawa, Mołodów.
Dawidowicz Stefan, Radom, **Maraton.**
Dalinga Herta, Niemcy, Renaissance.
Dąbrowski Juljan z r., Warszawa, Carlton.
Diamant Zygmunt, Kraków, Przystań.
Dziankowski L. z ż., Warszawa, **Renaissance.**
Dienstenfeld Aron, Lwów, Ślimakówka.
Dziechciarek Stan., Pilica, Janówka, Nowot.
Dobrzański Ks. Karol, Rzochów, Księżówka.
Dobrzański Cel. z ż., Łódź, Szymony S. Walczak.
Dobrzańska Adela, Warsz., Szymony, S. Walczak.
Dobrzańska Wikt., Kraków, Szymony, S. Walczak.
Dolińska Zofja, Warszawa, Biały Domek.
Dołek Marja B., Warszawa, **Marilor.**
Drozdowska Halina, Warszawa, Sanat. Wojsk.
Dudzik Józefa, Kraków, Kościel., Jaszczurowska.
Długoszewska Irena z c., Warszawa, Jasna Pani.
Dułkowski Józef K. z ż., Warszawa, Morskie Oko.
Dybek Anna, Żurawiec, Odrodzenie.
Dykiert Zygmunt z ż., Warszawa, Carlton.
Dymowski Brunon z ż., Warszawa, **Kmicic.**
Dryjski Dr. Albert, Inowrocław, Bohdanówka.
Dyrki Władysław, Warszawa, Oksza.
Endelman Aleksander, Warszawa, **Maraton.**
Ejnix Janina, Wilno, Ermitage.
Etter Tadeusz, Gniezno, Zakł. św. Józefa.
Engel Dr. Adolf z ż., Kraków, Stokrotka.
Englówna Regina, Przemyśl, Świt.
Einhorn Dr. Marceli, Warszawa, Oaza.
Eisele Katarzyna, Dąbrówka, Poraj.
Franke Marja, Okocim, Terenia.
Franaszek Rozalja, Warszawa, Ustronie.
Frączek Antonina, Jasło, Poraj.
Flankówna Helena, Kraków, Kościel., Krzept. J.
Faintramb Frania, Kraków, St. Polana, A. Gut.
Fabrykowski Marjan, Częstoch., Cieślówka.

Farjaszewska Irena, Jabłonna, San. Wojsk.
Flaum Roman, Warszawa, Albatros.
Frejnklówna Hanka, Stolin, Maryśka.
Feuer Barbara z r., Kielce, Halka.
Fledel Rywka, Kuryłówka, Nowot., St. Zwijacz.
Feingold Mozes, Drohobycz, Krupówki 17.
Fanigsztajn Kl. z r., Warszawa, Koziniec, Chrob.
Försterówna Felicja, Łódź, Janówka, Nowot.
Feingoldówna Marja, Lwów, Kasprusie 30.
Freundlich Teod. z c., Kraków, Kasprusie 45.
Fijałkowska Hel. z siostrą, Warsz., H. Sport.
Fiszerówna Roma, Mława, Wanda.
Filarski Wikt. z ż., Warszawa, Janka, Bystre.
Filipetz Karol, Warszawa, Sanat. Wojskowe.
Fogowa Janina, Kraków, Gajówka.
Fuchs Jerzy, Katowice, **Wersal.**
Fure Aasi, Oslo, Carlton.
Fudel Rozalja, Prokocim, Skibówki, A. Samkowa.
Fryzoł Michał, Katowice, Cieszynianka.
Garbiński Jan z ż., Łódź, H. Sport.
Gajdzianka Marja, Limanowa, Szopenówka.
Gano Stanisław, Warszawa, Morskie Oko.
Gałyziński Stefan, Warszawa, Oksza.
Galler Sabina, Przemyśl, Świt.
Gajer Miecz., Wełnowiec, Cieszynianka.
Graczyńska Marja, Katowice, Tomkówka.
Graff Jerzy, Warszawa, Oleńka.
Gacka Komar Ir., Katowice, Żywcz., An. Wawryt.
Grażyński Dr. Michał, Katowice, Bristol.
Goebel Władysław, Baranowicze, Wierchy.
Goettlowa Marja z s., Lednica, Limba.
Grzeszczyńska Zofja, Kraków, Szymony, St. Król.
Grzegorczykówna Wer., Kraków, Kościeliska 64.
Gemrot Henryk, Kr. Huta, Wzlot.
Grzesiewicz Stefanja, Warszawa, Polesie.
Glikman Józef, Modlin, Zdrój.
Grützmacherówna Łucja, Grudziądz, Złotogłów.
Gniazdowski Dr. Piotr, Chełm, San. Wojskowe.
Gierynówna Stefa, Bydogszcz, **Maleńka.**
Gorzemski Dr. Ulryk, Kraków, H. Europejski.
Gontier Władysław, Kraków.
Godula Czesława, Poznań, Bratnia Pomoc.
Gollor Erna, Katowice, Rybölówka.
Gdowska Józefa, Katowice, **Renaissance.**
Golachowski St., Rydzyna, Kośc. wieś, Słodyczka.
Gołembiowski Jerzy, Częstochowa, **Ruczaj.**
Górska Felicja, Kraków, H. p. Gewontem.
Grodnicka Stef. z dz., Kalwarja Zebrz., **Kmicic.**
Gocholski Leonard, Ożarów, **Wersal.**

Godziszewski Cz., Warsz., Skibówki, Ebersztark.
Goldbergowa Henryka, Warszawa, Grunwald.
Gottlieb Zofja, Lwów, Bristol.
Góralski Franciszek, Łódź, Ślimakówka.
Grünstein Dora, Kraków, Przystań.
Gluziński Dr. Antoni z ż., Warszawa, Ustronie.
Gugulski Ksawery z ż., Leszno, Chałub., Cieśla.
Gutwiński Dr. Stanisław, Kraków, Jasna.
Grün Roman, Kraków, Morskie Oko.
Guszlewicz Władysław, Kraków, Morskie Oko.
Grudziński Adam, Łódź, San. Dr. Łotockiego.
Gryglewski Dr. Miecz. z ż., Jasło, Poraj.
Grzybowska Janina, Warszawa, Biała Róża.

Hawlitzki Józef, Katowice, Murań.
Harasymowicz Kazimiera, Mydlniki, Orodzenie.
Haupt Dr. Dawid z c., Dynów, Oaza.
Haderowa Magdalena z c., Kraków, Lotos.
Harasymowicz Kazimierz, Kraków, Silva.
Hauer Franciszek, Budapest, H. Sport.
Hałacińska Marja i Józef, Warszawa, Oaza.
Harkosz Aleks., Warszawa, Polic. Dom Zdr.
Haucht Józef, Poznań. Krupówki 17.
Halpern Łucjan z ż., Warszawa, **Konradówka.**
Herman Sigmund z ż., Ameryka, Dworek.
Held Sew. z siostrą, Warsz., Nowot., J. Zwijacz.
Herbowska Zeranek Irena, Kalisz, **Stamary.**
Heyducka Marja z r., Pledzew, Bohdanówka.
Hałmski Dr. Ludwik, Katowice, Cieszynianka.
Herszson Benjamin, Łódź, Jurand.
Hełczyńska Halina, Warszawa, Cieszynianka.
Hild Jan, Niemcy, Renaissance.
Hroboni Tadeusz, Warszawa, Arwa.
Honowski F., Warszawa, **Stamary.**
Hoppe Jan z r., Katowice, Wanda.
Hojdysz Ulfa, Lwów, Bristol.
Horodecki Stanisław, Warszawa, H. p. Gewontem.
Hołoniowa Anna, Kraków, Staszek, Bystre.
Hofmanówna D., Dąbr. Górn., Janikówka, Bystre.
Horowitzówna B. z m., Kraków, Do Białego, Fajk.
Holdeschein Władysław, Warszawa, Oleńka.
Hospodarzewski Włodz. z s., Rawicz, Gerlach.
Hornówna Zofja, Poznań, Sorrento.
Hurtigowa, Gdańsk, Strug.
Hruszwicki Bohdan, Warszawa, Dom Zdr. SUP.
Huller Erwin, Berno, Sarjusz.

Izrael Reg. z r., Kraków, Za Strugiem, Biernacik.
Israfil Bey Muhamed, Warszawa, **Renaissance.**
Innich Dr. Władysław, Katowice, Wojciechowo.
Izdebski Kazimierz z ż., Poznań, Lunieczka.
Iwiński Józef ,Warszawa, Dom Wycieczkowy.
Jiraskowa Anna, Czechy, Bristol.
Jasińska Janina, Poznań, Odrodzenie.
Jasiński Władysław, Warszawa, Kasprusie 41.
Jaworówna Józefa, Częstoch., Tatary, J. Brzega.
Jasiński Józef, Bilków, Morskie Oko.
Janicka Emilja, Katowice, Malinka.
Jabłońska Jadwiga, Warszawa, Walówka.
Jamroż Zofja, Kraków, H. Sport.
Jakobson Dr. Stanisław, Bochnia, **Przedświt.**
Jamopoer Dr. Salo z ż., Tarnopol, Jasna.
Jaworski Zbigniew, Warszawa, Czerw. Krzyż.
Jakubowski Andrzej, Zamość, Sanokówka.
Jamiński Dr. Adam, Lwów, H. p. Gewontem.
Janiszewski Wład. z c., Lubelskie, Jasna.
Janicka Stefanja, Ciągłówka, W. Bachleda.
Jankowski Wojciech z ż., Gdynia, George.
Jastrzębski Czesław, Słonim, **Śnieżka.**
Jasińska Zofja, Warszawa, Płazówka.
Jaworczak Aleksander, Lwów, Krzemień.
Janicka Katarzyna, Warszawa, San. Wojskowe.
Jarocki Stanisław, Wilno, Dom Wycieczkowy.
Jarkowski Stanisław, Warszawa, **Ludka.**
Jasińska Janina, Brodnica, Mołodów.
Jelewski Edward, Przemyśl, Polic. Dom Zdr.
Jędrzejowski Dr. Henryk z ż., Warszawa, Halina.
John Adolf Rr. z r., Łódź, Notre Dame.
Jurasz Władysław, Pleszew, Bohdanówka.
Juszko Antoni, Wilno, **Stamary.**

Kapłanówna Gustawa, Kalisz, Witkiewicza 22.
Krzakowski Henryk, Opatów, Bohdanówka.
Kaganow vel Kon Halina z siostrą, Łódź, Zawrat.
Krasuska Józefa, Brus, Witkiewicza 1.
Kawska Wanda, Sanok, Oaza.
Karalunówna Regina, Pińsk, Czerw. Krzyż.
Krążel Antoni, Choczew, Sanato.
Katznerówna Teofila, Kraków, Anastazja.
Kamulak Antonina, Kraków, Kościeliska 21.
Karasek Salomon, Będzin, Stochówka.
Kazański Jan, Zawiercie, Zacisze.
Kwaśniewska Zofja, Kęty, Olimp.
Kagan Abram z ż., Łódź, Skibówki 8.
Kratochwilówna Zofja, Tuligłowy, Sorrento.
Kępiński Felicjan, Warszawa, Terenia.
Klepadło Tadeusz, Warszawa, Mołodów.
Klepetko Gladys Marg. z c., Katowice, **Radowid.**
Kreczmer Sylwja, Bobrek, Chałub., Galica.
Klepaczko Marja, Ostrowiec, **Stamary.**
Kreutzig Krystyna, Kraków, Dworzec Kolejowy.
Keil Malitta, Łódź, Rusałka.
Kempler Herman, Kraków, Gerlach.
Kleinberger Wilhelm, Kraków, Halina.

Kleinberg Salomea, Kraków, Paryżanka.
King Mard Hobson, Katowice, **Radowid.**
Kipman Halina, Kraków, Oaza.
Krippendorf Bogumił z c., Suwałki, Janka.
Krieger Adela, Warszawa, Zdrój.
Kirszrotowa Ella z c., Warszawa, Diana.
Kwiatkowska Marja, Poznań, Sorrento.
Kirchner Zofja, Lwów, **Victoria.**
Kotlicki Ks. Ignacy, Nasielsk, Księżówka.
Kośmider Ks. Wojciech, Przemyślany, Księżówka.
Kornaszewska Kazim. z siostrą, Warszawa, Janka.
Krochmalówna Ant., Kraków, Za Strugiem, Biern.
Konecki Władysław, Stołpce, Krzept., J. Gąsien.
Kłopocka Janina, Berlin, Krzept., Z. Bukowska.
Kotasówna Helena, Pawłów, Arka, Parc. urzędn.
Kozyra Jan, Zawiercie, Kościeliska 40,
Kozełko Jan, Sosnowiec, Staszeczkówka.
Korczakowa Janina z s., Kielce, Skaut.
Kondratowicz Imszenik A., Warsz., Dom Chałub.
Kobiec Aleksander, Warszawa, **Victoria.**
Kopel Mina, Łódź, Kasprusie 4.
Kłosówna Józefa, Spytkowice, Sercanki.
Kornreich Amalja z r., Kraków, Kościeliska 64.
Kostańska Halina, Siemianowice, Irusienka.
Kościelniak Aleksy z ż., Katowice, Carlton.
Kosek Mieczysław, Kraków, Kamieniec, Mosz.
Kozłowski Stefan, Jedwabne, Stella.
Koziołkowska Marja, Sokółka, San. Naucz.
Kossakowska Halina, Włodz. Woł., San. Naucz.
Kornreich Stan. z r., Kraków, Morskie Oko.
Kopystyńska Marja, Jarosław, St. Polana 1567.
Kutnowska Helena z r., Kalisz, Witkiewicza 22.
Kutnowski Adam, Kalisz, Witkiewicza 22.
Krupiczkowa M. z r., Jasło, Zwijacze, Łęgowski.
Kucharzewski Jan z ż., Warszawa, **Marilor.**
Kluger Michla, Gorlice, Janina.
Küchlerówna Lola, Wieliczka, Krupówki 35.
Kur Emilja, Warszawa, Jasna.
Klug Ludwig, Trzebinia, Zawory.
Kutowski Ks. Dr. J., Kamionka, Gładkie, Gibała.
Kuntze Dr. Ed. z ż., Krak., Parc. urz., Birgfellner.
Kumor Antoni, Chojnice, Zacisze.
Kluba Juljan z ż., Kraków, Krupówki 17.
Kurzweil Paul, Przemyśl, Granit.
Krumholz Rudolf, Bielsko, Zdrój.
Kurzątkowski Jan z ż., Warszawa, H. p. Gewont.
Kurzątkowski Adam, Radom, H. p. Gewontem.
Kucharczyk Franciszka, Kraków, Kościeliska 40.
Kruszyński Eugenjusz, Radom, Poraj.
Kuliczkowska Kazimiera, Lwów, **Maleńka.**
Kuliczkowska Zofja, Lwów, **Maleńka.**
Krycki Tadeusz z ż., Piastów, Albatros.
Krynicki Leon, Biała, **Szałas.**
Krzyżanowski Michał, Podhajce, Polic. Dom Zdr.
Krzysik Michał, Przemyśl, Cieślówka.
Krzyżanowska Wanda, Kraków, Wiosna.
Krzyżagórska Jadwiga, Bydgoszcz, **Maleńka.**
Latosińska Weronika, Poznań, Bożydar.
Landesdorf Ignacy, Kraków, St. Polana 36.
Lateinerowa Anna, Lwów, Do Rojów 49.
Lateiner Dr. Emil, Lwów, Do Rojów 49.
Langowa Georgina z c., Lwów, **Renaissance.**
Lawrenz Frieda, Charciec, Stella.
Laufer Szoel Salomon, Łódź, Cis.
Lanner Rafał, Kraków, Gerlach.
Lewkowicz Niusia i Sabina, Kraków, Przystań.
Lewicka Katarzyna, Kraków, Krupówki 17.
Lehner Józef, Bilków, Morskie Oko.
Lehrówna Bronisława. Warszawa, **Maraton.**
Lewicka Anna z cc., Kielce, Żywcz., 1585, J. Wawr.
Lenduszko Zygmunt, Kraków, Kasprusie 46.
Lewandowski H. z ż., Wadowice, Wójciakówka.
Lewandowicz Krystyna, Płock, San. Wojsk.
Leska Marja, Warszawa, Bristol.
Liszkiewicz Wiktorja, Kraków, Krupówki 17.
Libra Franciszek z ż., Praga, Morskie Oko.
Ligęza Marja, Warszawa, Ermitage.
Lipień Ks. Jan, Ochotnica, Szkolna 6.
Lipska Stefanja, Warszawa, Wójciakówka.
Lipska Jolanta, Włochy, Cieślówka.
Luge Jan, Warszawa, Krakowianka.
Lück Jan, Kowalewo, Murań.
Lubojemski Fr. z r., Prokocim, Skibówki, Samek.
Lüdert Ludwik z r., Ruda Pabj., Lotos.
Łabęcki Jerzy z ż., Warszawa, Gerlach.
Łukomska Wanda, Warszawa, Jemioła.
Łapicka Alina, Warszawa, **Radowid.**
Łuński Czesław, Pińsk, Żychoniówka.
Łubiński Miecz. z ż., Łódź, Stella.
Łuba Bolesław, Kraków, Staszeczkówka.
Łatkiewicz Stan. z r., Łódź, Mohylanka.
Łącka Marja, Kraków, Chramców ki, Galica.
Matysek Ludwik, Szczakowa, Do Jaszczurówki 17.
Markusowa Paulina z r., Kraków, Skibówki 17.
Makowska Helena z r., Warszawa, Orjon.
Makuszyński Kornel z ż., Warszawa, Ustronie.
Masykówna Stanisł., Wola Jasien., Odrodzenie.
Makszejew Kazimiera, Warszawa, Orla.
Mann Witold, Poznań, **Maraton.**
Marchlewski Czesław, Janowiec, Czerw. Krzyż.
Mateja Augustyn z ż., Rybnik, **Krywań.**
Malc Kadyś, Sosnowiec, Góralka.
Malinowski Wład., Warszawa, Lotos.
Maciejewska Janina, Warszawa, Sercanki.
Markowicz Dr. Mieczysław, Kraków, Strzecha.
Martusiewicz Kazimierz, Wadowice, Soplicowo.
Margolisówna Fania, Mława, Wanda.
Manitius Dr. Stefan, Pabjanice, **Mirabella.**
Mazurska Helena, Wola Filip., Zwijacze, Walcz.
Maśna Bronisława, Toruń, Limba.
Majewicz Romana, Kraków, Mimoza.
Majta Antoni, Brześć n. B., H. Europejski.
Małecka Tomisława, Lwów, Sorrento.
Mehuys Elżbieta, Belgja, Bristol.
du Mery Leontine, Warszawa, **Marilor.**
Mejer Eugenjusz, Wilno, Dom Wycieczkowy.
Mejer Stefanja z siostrą, Warszawa, Arwa.
Mieszkowska Irena, Radzionków, Cieszynianka.
Mierzanowski L, Piotrków Tryb., Szkolna z. w.
Mieszkowska Eugenja, Warszawa, Walówka.
Michoniowa Karolina z r., Kraków, H. p. Gewont.
Milgram Stanisława, Warszawa, Oaza.
Miller Józef, Łódź, **Mirabella.**
Millerowa Marja, Warszawa, **Miła.**
Migdalska Jadwiga, Toruń, San. Dr. Łotockiego.
Moor Roman, Kraków, Bristol.
Morawska Stanisława, Warszawa, Chryzantema.
Moszyński Bronisław, Radom.
Morawski J., Husynie, Do Białego, Dr. Morawski.
Mośko Paweł z ż., Czechosłow., H. p. Gewontem.
Mocarska Władysława, Kamion, Szkoła Powsz.
Muras Franciszek z r., Katowice, Janina.
Muczynowska Teresa, Warsz., Kościeliska 61 a.
Müszturówna Helena, Kraków, Lipowy Dwór.
Nadolny Jerzy, Milanówek, Sas.
Nawrocki Alojzy, Imielin, Cieszynianka.
Najberg Zofja, Łódź, Kasprusie 4.
Najlubelska Marja, Warszawa, Mascotte.
Napiórkowski Marjan, Andrzejów, Pod Słońcem.
Napiórkowska Irena, Andrzejów, Pod Słońcem.
Neifeldówna Eugenja, Kraków, Goplana.
Netzlowa Helena, Wołyńskie, San. Naucz.
Neugebauer Dr. Karol, Zgierz, Morskie Oko.
Niekrasz Adam, Poznań, **Maraton.**
Nieradko Jan, Łódź, Lalka.
Nowak Konrad, Katowice, Chryzantema.
Nowak Adolf, Katowice, Chryzantema.
Nossowicz Klemens, Warszawa, Chryzantema.
Nowakowski Stefan, Warszawa, Kubinówka.
Nowakowska Bronisława, Stanisławów, Lida.
Nowicka Wincentyna, Warszawa, Dksza.
Nowkuński Stanisław, Warszawa, H. p. Gewont.
Nowohradsky Edward z ż., Wiedeń, Królewianka.
Nowak Hubert, Śląsk, Jaworzynka.
Nowicki Witalis, Grodno, San. Wojskowe.
Nowakowska Marja, Lwów, Do Rojów 49.
Orlewski Adam, Warszawskie, Bristol.
Osińska Wanda, Warszawa, Chryzantema.
Osiński Józef, Warszawa, Chryzantema.
Olszewska Stefanja, Warszawa, Perełka.
Olszewska Jadwiga, Sambor, Zacisze.
Ochs Recha, Tarnopol, Mascotte.
Ostrowska Julja, Nowe Miasto, Cieślówka.
Oderberg Bronisława, Częstochowa, Świt.
Obrębska Stanisława, Polesie, Lida.
Opryszkówna Paulina, Kraków, St. Polana, Gut.
Olszowski Antoni, Bielszowice, Cieszynianka.
Ochwanowski Michał z r., Lublin, **Maraton.**
Oziębły Franciszek z ż., Łódź, **Mirabella.**
Orłowski Stan., Warszawa, Do Jaszczurówki 16.
Ordanowicz Marja, Popowo, San. Naucz.
Ozerkowska Karolina, Łódź, Janówka, Nowot.

Ohrenstein Eliasz, Kraków, Morskie Oko.
Ostapowicz Irena, Równe, Dom Wycieczk.
Queller Leon z ż., Lwów, Wacława.
Pałkówna Steg. z rodz., Kraków, Jolanta.
Pawłowska Marta, Warszawa, Eldorado.
Parak Jan, Bielsko, Murań.
Parak Franciszek, Wiedeń, Murań.
Patyna Leon z ż., Kraków, Roztoka.
Palińska Helena M., Warszawa, Jemioła.
Pacanower Leon, Kraków, Trzy Róże.
Pawlakowa Marja, Chojnice, Sanat. Naucz.
Pająk Regina, Warszawa, Ustronie.
Pabjańczyk Janina, Lelowice, Odrodzenie.
Ptaszyński Stan. z r., Piaski Wielkie, Skibówki.
Paczkowska Marta z c., Katowice, Sanitas.
Pallus Elżbieta, Bytom, Reduta.
Pasiorowska Bron., Warszawa, Olcza, Ustupski.
Pawłowska Stella z sios., Czechosl., Wołodyjówka.
Parolowa Stanisława, Błaszki, Jasna.
Pawlik Władysław z r., Toruń, Morskie Oko.
Pawłowski Edward, Poznań, Stasek, Bystre.
Pasikowska Natalja z c., Bydgoszcz, Biała Róża.
Pallay Tibor, Budapest, H. Sport.
Parcińska Salomea, Kutno, Piast.
Patattoff Dr. Juljan, Tarnopol, Piast.
Patyk Władysław z r., Rembertów, Gerlach.
Pawlik Józef, Brzesko, Litwinka.
Paschalska Barbara, Radom, Kościeliska 61 a.
Pawlik Mieczysław, Kraków, Do Rojów, Dziuman.
Placek Józef, Będzin, Janka, Bystre.
Perdzyńska Krystyna, Warszawa, Eldorado.
Pemperowa Regina z r., Podgórze, Kasprusie 25.
Pfeiffer Gerhard, Gdańsk, Bristol.
Przedborski Dr. Jan z c., Warszawa, **Bór.**
Pepłowski Stanisław z r., Kraków, Harenda.
Perec Jerzy, Warszawa, Oleńka.
Przedborski Jan, Warszawa, Jurand.
Piechówna Anna, Katowice, Bystre, Tyliszczak.
Phillips Gladys, Landyn, Radowid.
Piątkiewicz Leonard z ż., Gdańsk, Promienna.
Piątkiewicz Feliks, Król. Huta, Promienna.
Piwnicka Józefa, Warszawa, Tatary, Kosewski.
Pniok Ks. Wilhelm, Katowice, Księżówka.
Piotrowski Stanisław, Warszawa, H. p. Gewont.
Piotrowski Józef, Warszawa, Jordanówka.
Piasecki Stanisław, Września, Pomorze.
Pineles Dr. Maurycy, Kraków, H. Sport.
Piotrowska Alina, Kop. Jowisz, Albion.
Plisowska Janina, Chełm, San. Wojskowe.
Pichetowa Zofja, Warszawa, Sanat. Wojsk.
Piekłowa Bronisława, Kraków, Olimp.
Pieńkowska Henryka, Poznań, Sorrento.
Polak Adam, Warszawa, Lwowianka.
Potiechin Aleksander, Warszawa, Trzy Róże.
Płoński Stanisław, Chodrów, **Renaissance.**
Podkulska Dr. Helena, Przybówka, **Przedświt.**
Pogorzelski Stef. Teof., Wilno, Morskie Oko.
Popławski Stan. z r., Kraków, D. Akad. Szt. P.
Płotka Telesfor z ż., Zbąszyń, Zakład św. Józefa.
Polak Marja, Lwów, Lalka.
Profic Stefan z ż., Kraków, Zagórze.
Polaczkówna Alina, Sambor, Asłanówka.
Puszet Adela z c., Warszawa, Jurand.
Pudełkowa Jadwiga, Kraków, St. Polana, A. Gut.
Plucińska Marja z c., Poznań, Sas.
Przyjemska Helena, Kraków, Liljana.
Przybojewski Jan, Warszawa, Helena.
Przybyska Zofja, Poznań, Żywcz., Reg. Bachleda.
Raciborski Stefan, Toruń, Margot.
Rakoczy Józef z ż., Września, Krupówki, Tatary.
Rawicka Karolina, Przemyśl, Modrzejów.
Rakowska Marja, Opole Lub. Maryśka.
Rauch Fischel, Sanok, Nowot., Zwijacz.
Rawicz Bolesław, Przemyśl, **Kmicic.**
Radziewanowski D., Bydgoszcz, San. Wojsk.
Rheinländer Marja, Berlin, Krzept., Bukowska.
Reitter Fania, Brześć n. B., **Leśniczanka.**
Reinerówna Helena, Goplana.
Reinhold Lilly, Kraków, Chramców ki 14.
Reiss Tuśka, Łódź, Stochówka.
Rzewuska Marja, Siedlce, Sorrento.
Rippe Wiktorja z r., Kraków, Arwa.
Romanowski Antoni, Poznań, Warszawianka.
Rogalewicz Witold, Sosnowiec, Orla.
Roskosz Stanisław, Rogóżno, Lida.
Rosenzweig Władysław, Warszawa, Zawory.
Rożnowicz Helena, Gniezno, Czerw. Krzyż.
Ropelowski Zygm. z ż., Kielce, Stokrotka.
Rothówna Zofja, Lwów, Warszawianka.
Rosenzweig Hersch, Kraków, Dworek.
Rozenblum Genia, Łódź, Zbyszko.
Rouba Józef, Wielkie Hajduki, Bohdanówka.
Rodziewicz Erazm, Lubaro, Dom Urz. Samorz.
Rose Anna, Warszawa, Płomień.
Rozmus Józef, Stryj, **Przedświt.**
Rogulska Leokadja z m., Warszawa, H. p. Gew.
Rogaliński Dr. Antoni, Brezyna, Cieślówka.
Roszkowska Tekla, Mołodeczno, Gerlach.
Rolińska Zofja i Stan. z s., Warszawa, M. Oko.
Rudziński Walenty, Warszawa, Polic. Dom Zdr.
Rubinstein Wincenty, Warszawa, Zawory.
Rurański Ewald, Brzeziny Śl., **Śnieżka.**
Rubin Salomon z ż., Lwów, Mewa.
Rutka Michał, Mogielnica Grój., San. Naucz.
Ryglewicz Franciszek, Kraków, Dom Zdr. SUP.
Ryrko Waldemar, Nowy Bytom, Sanokówka.
Rymek Mieczysław, Kraków, Olimp.
Slabys Maks z ż., Mysłowice, Gajówka.
Samborski Bog. Ant. z ż., Warszawa, Bristol.
Saupe Roman, Łódź.
Sadowski Franciszek z ż., Poznań, Sarjusz.
Sacherówna Antonina, Katowice, Sarjusz.
Skarżyński Wojciech, Poznań, **Konradówka.**
Skarżyńska Anna, Poznań, **Konradówka.**
Sametman Mirjam, Warszawa, Piast.
Sadowska Janina, Piaseczno, Koszysta.
Sadowska Marja, Piaseczno, Koszysta.
Sakiewicz Marjan z ż., Przemyśl, Bystre, Kubicki.
Salomon Helena, Złotogłów.
Sawicka Gertruda, Wilno, Sorrento.
Sabiński Antoni z ż., Poznań, Gajówka.
Smereczyńska M., Kraków, Kościel., na Wierch.
Sięczek Władysław, Rawicz, Asłanówka.
Severinówna Janina, Malkowicze, Czerw. Krzyż.
Serkesówna Barbara, Warszawa, Ustup, Rzepka.
Segal Dawid z r., Kielce, Helena.
Sępiołówna Helena, Iłża, Bagatela.
Selzerowa Rena z dz., Lwów, Albatros.
Seydel Feliks, Warszawa, H. Europejski.
Sigalin Józef, Warszawa, Krzeptówki, Karpiel.
Spritzer Henryk, Kraków.
Świderska Marja, Paprociany, **Leśniczanka.**
Śliwińska Aniela, Morzystaw, **Leśniczanka.**
Sitnik Leonard, Łańcut, Chramcówki 30.
Śliwkówna Bronisława, Gorlice, Kasprusie 25.
Sitkówna Stefanja, Czyżowice, Krzemień.
Świątkowska Bogna, Lwów, Harenda A. Szt. P.
Sieklucka Józefa z siostrą, Lublin, Żychoniówka.
Siwiński Mieczysław z ż., Kraków, Krystyna.
Świderski Antoni, Wieluń, Wybrana.
Sienkowa Halina z c., Prądnik Czerw., Hp. Gew.
Siwecki Stefan, Lublin, Polic. Dom Zdr.
Świtluk Michał, Strzałkowo, Krzemień.
Sierota Jerzy, Warszawa, Albatros.
Sidorczuk Irena, Warszawa, Dom Wycieczkowy.
Sokołowska Janina, Bydgoszcz, Leśniakówka.
Skrochowski Kazimierz, Kraków, Rena.
Spodenkiewicz Lucyna, Goszczanów, **Leśniczanka.**
Sobotnicki Wik., Warszawa, Ciągłówka, M. Chyc.
Smoczyńska J. z c., Warsz., Za Skoczysk., Gąsien.
Słonimski Kazimierz, Poznań, Żywczańskie 467.
Skotarkowa Janina, Poznań, Łubień.
Sokołowska Janina, Warszawa, Albatros.
Srokowski Jerzy, Warszawa, Krzemień.
Somorowski Stanisław, Łódź, Molodów.
Sokalski Ludwik, Końskie, Dom Urz. Samorz.
Smoliński Józef, Brzesko, Litwinka.
Solarska Julja, Poznań, Zagórze.
Sobociński Tadeusz, Kieleckie, Cieślówka.
Smolarzowa Bogumiła, Praga, Bristol.
Smoleński Józef, Łańcut, Uciecha.
Suchanek Franciszek, Bielsko, **Wersal.**
Skutówna Zofja, Niechaczewo, Jerzewo.
Skupiewska Marja i Hel., Warszawa, Liljana.
Suchocka Klara, Nowe Miasto, Cieślówka.
Spychalska Irena z c., Toruń, Helenka.
Schönbachowa Salomea, Przemyśl, H. Europejski.
Schwalbe Alfons, Ruda Pabj.
Szpigel Abram, Warszawa, Radjon.
Szafrański Stanisław, Ostrowiec, Błękitna.
Szafrańska Zofja, Ostrowiec, Błękitna.
Schartz Halina, Warszawa, Warszawianka.
Szebersdorf Artur, Bielsko, Morskie Oko.
Schombornowa Wanda z cc., Jasło, Oaza.
Szkodzianka Halina z siostrą, Prużany, Orla.

Szyperska Jadwiga, Katowice, Ryś.
Schiefówna Dorota, Lwów, Bagatela.
Szymański Jan, Warszawa, Krzept., J. Urbaś.
Szalówna Wanda, Wołomin, Skibówki, Ebersztark
Szwed Jan, Bnin, Nałęcz.
Szlarbówna Gizela z siostrą, Przemyśl, Zacisze.
Szydłowski Tad. z r., Kraków, Atlas.
Szkaradek Józef, Sienno, Atlas.
Szepsówna Lea, Kielce, Góralka.
Szeps Dawid, Kielce, Góralka.
Schmidtowa Marja, Brzeziny Śl., **Śnieżka.**
Szewczak Marja, Mysłów, Lida.
Schönwiese Albert z c., Bytków, Lalka.
Schwartz Izabella, Warszawa, Pająkówka.
Schneller Eli z ż., Berlin, Wanda.
Szulcowa M. z c., Opalenica, Janikówka, Bystre.
Scharf Samuel, Żywiec, Zdrój.
Schermaus Dora, Kraków, Trzy Róże.
Szatkowski Dr. Adam, Kraków, Morskie Oko.
Sznejberg Eliza, Warszawa, Oleńka.
Szembek Zygmunt, Kraków, **Wielkopolanka.**
Schwarzbart Dr. Bronisława, Kraków, Paryżanka.
Scherer Gina, Kraków, Morskie Oko.
Szemioth Wacław z ż., Warszawa, Słoneczna.
Szarowski Rudolf, Siemianowice, Wzlot.
Starosolska Marja, Kraków, **Radowid.**
Stefańska Apolonja, Łoniów, **Leśniczanka.**
Stern Herman, N. Sącz, Przystań.
Staszewska Zofja, Koziegłowy, Aleksandrówka.
Steinberg Emil z ż., Kraków, **Biały Dom.**
Stysiak Stefan, Nowe Miasto, Polic. Dom Zdr.
Stępkowski Wojciech, Warszawa, Poraj.
Strykowski Franciszek, Lwów, Czerw. Krzyż.
Stanajtisówna Eleonora, Podegrodzie, Cz. Krzyż.
Stengurski Michał, Włoszczance, Czerw. Krzyż.
Stachurska Janina, Warszawa, Świetlana.
Stonawska Janina, Mysłowice, Perełka.
Studencka Wanda, Warszawa, Morskie Oko.
Strauch Dr. Samuel z ż., Kopyczyńce, Bezimienna.
Stypulska Marja z c., Król. Huta, Krokus.
Stefańska Hanka, Niewiadom, **Miła.**
Stefaniak Franciszek, Poznańskie, Blanka.
Stojotówna Antonina, Tarnów, Słoneczna.
Strześniewska Wład., Sierpc, Dom Urz. Samorząd.
Strześniewska Marja, Sierpc, Dom Urz. Samorz.
Stern Dr. Wilhelm, Podwołoczyska, Kasprusie, Pęksa.
Steen Fryderyk z ż., Holandja, Morskie Oko.
Sticht Herbert, Radeberg, H. Sport.
Stehlik Paweł z ż., Gdańsk, Sulejówka.
Trzaskowski Henryk, Sjarżysko, Bohdanówka.
Tarnawska Marja, Lwów, Rybołówka.
Taczukowa Julja, Będzin, Bolesławówka.
Tatara Jan, Warszawa, Morskie Oko.
Taczanowska Zofja, Warszawa, Pomoc Bratnia.
Taszycki Dr. Zygmunt z c., Warszawa, **Miła.**
Tisch Eljasz z ż., Nowy Sącz, Walówka.
Tom Ewa, Warszawa, Junka Zamoysk.
Tochterman Kamilla, Łódź, Bożydar.
Trocki Ks. Piotr, Warszawa, Kasprusie 41.
Tomczyńska Aurelja, Kielce, Halka.
Tomczykówna Stanisława, Kop. Juljusz, Ruczaj.
Tonnówna Marja, Poznań, **Mirabella.**
Tomaszewska Marja, Warszawa, Żywcz. A. Wawrytko.
Toruń Witold, Jasło, San. Wojskowe.
Troniewski Zygmunt, Warszawa, Dom Wycieczk.
Turek Jan, Kraków, Rena.
Turchalska Stefanja z s., Kraków, Poznanianka.
Turowska Jadwiga, Kraków, Liljana.
Tustanowski Jan, Trzebinia, Staszeczkówka.
Tłuczek Marjan, St. Sącz, Sanat. Wojskowe.
Trybowski Władysław, Kraków, Słonecznik.
Tykulskier Jakób, Warszawa, Krzept., Karpiel.
Tyralski Zygmunt z cc., Inowrocław, Hala.
Tyska Janina, Rybnik, Cieszynianka.
Trytko Krzysztof, Kraków, **Wielkopolanka.**
Ungerówna Tola, Łódź, Zawory.
Urnakówna Bogusława, Grudziądz, Złotogłów.
Vogler Róża, Kraków, Anastazja.
Walter Hilda z c., Asch, Stamary.
Wawerkowicz Anastazja, Warszawa, Rybołówka.
Waganowa Helena, Kraków, Skibówki 1778.
Wajnbergierowa Jadw. z c., Sosnow., Dom Zdr. SUP.
Wallowa Janina, Łódź, Złotogłów.
Wąsowiczówna Józefa, Kraków, H. p. Gewontem.
Wasser Jerzy, Lwów, **Kmicic.**
Waligórski Stefan z ż., Warszawa, Płomień.
Walugowa Helena, Warszawa, San. Wojskowe.
Walczak Mieczysław, Kraków, Mimoza.
Weingrünówna Anna, Kraków, Kujawianka.
Weiss Józef, Tarnobrzeg, Odrodzenie.
Weinstein Dr. Izydor, Lwów, Kasprusie 30.
Wejss Jerzy Wojc. Warszawa, Carlton.
Wędzki Józef z r., Leszno, księży las, Petri.
Weydlichowa Teresa, Lwów, Krzeptówki, Mraczelnik.
Weiss Tadeusz, Chicago, Carlton.
Weissman H. z c., Kraków, Kościel., J. Krzeptowski.
Wegner Otto z ż., Wrocław, Sanokówka.
Weissmanówna Rena, Kraków, Stochówka.
Wencel Kazimiera, Włocławek, Jasna.
Wiochora Leonja, Kraków, Ślązaczka.
Witkowska Jadwiga, Warszawa, Jasna Pani.
Wielicki Roman, Poznań, Modrzejów.
Wilczak Józef, Skorżysko, Bohdanówka.
Wierzbicka Wanda, Słoboda, Kubinówka.
Wigdersonówna N. i E., Zawiercie, Gajówka.
Wiewiórski Stan. z ż., Białystok, Do Olczy 1.
Wieliczko Stanisława, Kalisz, Witkiewicza 22.
Wiliszowa Zofja z c., Jasło, Kościuszki 2.
Wieczorek Luise z c., Król. Huta, Murań.
Wicherkiewicz Stan., Zbąszyń, Zakł. św. Józefa.
Wielopolska Helena M., Warszawa, **Marilor.**
Witajowska Antonina z r., Poznań, Janikówka.
Wianecki Henryk z ż., Sokal, Asłanówka.
Witek Dr. Stan. z s., Żabno, **Renaissance.**
Wilhelm Leopold, Rzeszów, Poraj.
Wilkowski Ks. Adam, Winnica, Księżówka.
Wiśniewski Tadeusz, Prużana, San. Wojskowe.
Wilkowa Stefanja z c., Prokocim, Krakowianka.
Wróblewski Janusz, Kraków, Marta.
Wolman Bronisława, Warszawa, w górach.

Wodzicki Hr. Aleksander, Olejów, Bristol.
Wodzyńska Józefa, Ożarów, Eden.
Wolski Aleksander z r., Pobiedziska, Złotogłów.
Włoch Leonard, Kraków, Orla.
Wołoszynowski Stanisław, Lwów, Sanokówka.
Wojciechowski Edward, Warszawa, Morskie Oko.
Wroniecka Małgorzata, Poznań, San. Wojskowe.
Wróblewski Jen z ż., Warszawa, San. Wojskowe.
Wróblewski Stanisław, Warszawa, Mewa.
Wróblewska Renata, Warszawa, Mewa.
Wróblewska Felicja, Przemyśl, Sorrento.
Wyszańska Halina, Chodecz, Bohdanówka.
Wyszańska Marja, Warszawa, Wojciakówka.
Wydrzycki Jan, Janików, Sierotka.
Zdarzyk Leopold, Szopienice, Czerw. Krzyż.
Zacharska Bolesława, Warszawa, Biała Róża.
Zakrzewska Józefa, Warszawa, Ermitage.
Zwistowski Andrzej z ż., Warszawa, Roztoka.
Zalewski Józef, Warszawa, Lwowianka.
Zachemski Jakób z r., Kraków, Gimn. Państw.
Zawadzki Dr. Mieczysław z ż., Lwów, H. p. Gewont.
Zawadzka Antonina z c., Warszawa, Cieślówka.
Zbaniuszek Ks. Franc. Aleksandrów, Księżówka.
Zbaniuszek Ks. Faustyn, Brzeszcze, Księżówka.
Zasławska Jadwiga, Wiązownica, Sorrento.
Zenowalewicz Janina z s., Lwów, Kamieniec, Płaza.
Zerbe Ryszard, Łódź, Irusienka.
Zienkiewicz Wiktor z r., Lublin, Bristol.
Zilzówna Sydonja, Tarnopol, Piast.
Ziołecki Stanisław z r., Poznań, Ryś.
Ziębowa Marja z r., Warsz. Za Strugiem, Kościelny.
Zieliński Antoni, Poznań, Krupówki 17.
Ziętorakowa Jadwiga, Warszawa, Sabałówka.
Zimnianka Kazimiera, Poznań, Grunwald.
Zimnianka Marja, Poznań, Grunwald.
Zborowska Marja, Sieradz, Jasna.
Zborowski Konrad, Warszawa, Jasna.
Złotkowski Stefan z ż., Turzyn, Jasny Domek.
Zgodowa Janina z c., Toruń, Nałęcz.
Zdrojewski Antoni z ż., Poznań, Sas.
Zgórski Józef z ż., Lwów, Bank Polski.
Zurawicz Aleksander, Bydgoszcz, **Maleńka.**
Zbyszewski Feliks, Katowice, Żywcz., Galarowski.
Żabczyński Ks. Władysław, Bełchów, Księżówka.
Żółkiewicz Jan, Lwów, Bratnia Pomoc.
Życzyńska Helena, Lwów, Rybołówka.
Żochowska Bolesława, Warszawa, Biała Róża.
Żmudzianka Marja z s., Tarnów, Słoneczna.

OSTRZEŻENIE.

Pojawił się w Zakopanem miód pszczeli podejrzanej jakości, sprzedawany przez okolicznych górali jako miód Wł. Roszka. Ostrzega się, że miód bez etykiety, z napisem:

„Kuracyjny miód tatrzański z pasieki kierownika szkoły Władysława Roszka w Olczy"

nie pochodzi z tej pasieki.

Lista gości z dnia 20 i 21 lipca 1930.

Abrahamer Helena, Kraków, **Czerwony Dwór.**
Adamczyk Lucyna, Ciechanów, Sanat. Wojskowe.
Amschütz Artur, Kraków, Morskie Oko.
Augustyniak Witold, Poznań, Do Rojów, Dziuman.
Albrecht Konstanty, Warszawa, H. Europejski.
Babicki Stanisław z ż., Chełmno, San. Wojskowe.
Bakalarska Stefanja, Warszawa, San. Wojskowe.
Braun Aleksander, Tallin, San. Wojskowe.
Balacesco Cornelin z ż., Warszawa, H. Europejski.
Blarowski Stan. z ż., Borek Fał., Oaza.
Barabaszówna Janina, Kraków, **Szałas.**
Bednarski Bronisław, Chełm, San. Wojskowe.
Breiza Jan, Nowa Wieś, w górach.
Bebski Sergjusz, Poznań, Do Rojów, Dziuman.
Berzyńska Helena, Warszawa, Dom Wycieczk.
Biernacka Jadwiga, Białost., Warszawianka.
Bigoszowa Wiktorja, Kraków, Baszta.
Błoński Edward, Warszawa, San. Wojskowe.
Bobulowa Walerja z c., Kraków, Sabałówka.
Bobiak Ludwik, Gostyń, H. Europejski.
Boratyński Ks. Adolf, Siedliska, Szkolna 10.
Brokmanówna Alicja, Warszawa, Poznanianka.
Brodowski Stanisław, Warszawa, Oksza.
Budzka Lucyna, Lublin, San. Wojskowe.
Buczko Aleksander, Lwów, Jasna.
Bryliński Dr. Jerzy, Kraków, Bohdanówka.
Cyrbichowska Wanda, Poznań, Jaworzynka.
Chamaides Dr. Marek, Kraków, H. Europejski.
Chmielowski Janusz, Katowice, H. p. Gewontem.
Czyżewska Eugenja, Warszawa, San. Wojskowe.
Czapiński Kazimierz, Warszawa, Gencjana.
Czarny Dr. Kazimierz z ż., Tarnobrzeg, Oaza.
Czachyrówna Anna, Tarnogóra, Hala Gąsienicowa.
Czupka Ks. Jan, Lwów, W. św. Antoniego.
Dewitzowa Wanda, Warszawa, H. p. Gewontem.
Dębicki Ryszard, Warszawa, Bratnia Pomoc.
Derlikowski Józef z r., Warszawa, Poznanianka.
Dembiński Henryk, Wilno, H. p. Gewontem.
Derecki Ks. Czesław, Zamość, H. p. Gewontem.
Dzidzina Adolf, Brześć n/B., San. Wojskowe.
Dimitrew Gheorghe z ż., Rumunja, Irusienka.
Demuratowa Józefa, Warszawa, San. Wojskowe.
Dworaczek Franciszek, Król. Huta, H. Europejski.
Dobrzyński Dr. Antoni, Warszawa, Znicz.
Dobrzańska Zofja, Przemyśl, **Obrochtówka.**
Dusza Marjan, Łódź, H. Sport.
Dymek Walenty, Poznań, Zakład św. Józefa.
Dylewska Tamara, Łódź, Cyganeczka.
Ettinger Dr. Oskar, Kraków, H. Sport.
Eile Marjan, Warszawa, Bohdanówka.
Ejsmont Józef, Suwałki, San. Wojskowe.
Eisenówna Janina, Tarnów, Strzecha.
Franz Zdzisław, Warszawa, Złotogłów.
Feinstein Tadeusz z ż., Warszawa, Stochówka.
Feuereisen Anna, Żywiec, **Victoria.**
Fristerówna Lola, Kraków, Kościeliska 88.
Filipetz Marja, Cieszyn, San. Wojskowe.

Florjański Wład. z ż., Lwów, Jutrzenka.
Floryanowicz Ksawery, Warszawa, H. p. Gewontem.
Fuksówna Irena, Warszawa, **Bór.**
Fuchsówna Rozalja, Lwów, Kasprusie 30.
Frydman Elżbieta, Warszawa, Zawory.
Gawryś Franciszek, Kraków, H. p. Gewontem.
Grajowerówna Dorota z s., Chrzanów, Mała.
Gawron Olga, Równe, San. Wojskowe.
Gawenda Kazimiera, Warszawa, Złotogłów.
Głażewski Aleksander, Łódź, Reduta.
Geppert Kazimierz z ż., Poznań, Maryśka.
Gleisner Dr. Leopold, Warszawa, H. Europejski.
Gwizdałówna Irena, Lwów, Hala Gąsienicowa.
Górski Artur, Warszawa, Siedziba Malarska.
Górecki Jan, Inowrocław, San. Wojskowe.
Godycki Ćwirko Ludwik, Toruń, San. Wojskowe.
Głowacki Bolesław, Lublin, **Krywań.**
Golczewski Ludwik, Radom, Bristol.
Goldbaum Adam z br., Warszawa, **Obrochtówka.**
Goliński Wojciech z r., Zator, H. p. Gewontem.
Gutowska Czesława, Warszawa, Nasza.
Grünbaum Józef, Warszawa, H. p. Gewontem.
Glück Herta z r., Graz, Wiosna.
Grynblat Mira, Łódź, Skibówki, Walczak.
Hanicki Dr. Marjan, Katowice, Morskie Oko.
Hausbrandt Edward, Warszawa, Ustup Ag. Gut.
Hardtowa Józefa z c., Śląsk, **Ruczaj.**
Hamielec Stanisław, Kraków, Jaworzynka.
Haniszewski Józef, Przemyśl, H. p. Gewontem.
Habas Jan, Kraków, H. p. Gewontem.
Haller August, Warszawa, Helena.
Held Hamerman Ida, Hanka.
Held Maks, Katowice, Hanka.
Hein Leokadja, Łódź, **Renaissance.**
Hirschberg Izydor, Tarnopol, Mascotte.
Hromadka Dr. Jan, Czechosłowacja, Staszeczkówka.
Hul Dr. Stanisław z ż., Chorzów, **Stamary.**
Immerglück Fryderyk z br., Kraków, Świt.
Imich Dr. Stanisław z ż., Kraków, **Maraton.**
Janiszowski Władysław, Trawniki, Jasna.
Jarmuła Ignacy, Tarnów, Eldorado.
Jakubowski Sylwester, Jabłonna, Sanat. Nauczyc.
Jasieńska Marja, Warszawa, Bratnia Pomoc.
Jabłoński Stefan, Zamość, Oksza.
Jeżyński Piotr z ż., Borzęcin, w górach.
Jeżewski Mieczysław, Ruda Pabj., Wiosna.
Jeleński Romuald, Warszawa, San. Wojskowe.
Jełowicki Włodz. z ż., Chocimierz, Morskie Oko.
Jelenkiewicz Irena, Warszawa, Lipowy Dwór.
Jeziorańska Zofja, Poznań, Belinówka.
Kaluszyner Stefan z ż., Łódź, Mascotte.
Kasperek Kazimierz z ż., Warszawa, **Maraton.**
Krajewska Wanda z c., Łódź, Cyganeczka.
Karolczak Kazimierz z br., Poznań, Morskie Oko.
Kraus Ryszard, Katowice, **Stamary.**
Kanabus Feliks, Warszawa, Hala Gąsienicowa.
Klekowski Bolesław, Przemyśl, San. Wojskowe.
Kreisler Zacharjasz, Tłuste, Grunwald.
Kędziorówna Marja, Wyk, Jaworzynka.
Książkiewicz Leon, Kraków, Kasztelanka.
Kiełkiewicz Jan, Warszawa, San. Wojskowe.
Kirkień Franciszka z c., Łódź, **Maraton.**
Księżkiewicz Dr. Marjan, Kraków, Staszeczkówka.
Kolesińska Stefanja, Poznań, Kasztelanka.
Kołodziejowa Franciszka, Kraków, San. Wojskowe.
Korytowska Wanda, Warszawa, **Marilor.**
Kos Stanisław z ż., Poznań, Turnia.
Kowalska Stanisława, Glinik Marjamp., Morskie Oko.
Kozikowa Ewa, Warszawa, Stochówka.
Kołodziejski Jerzy, Warszawa, Dom Wycieczkowy.
Kulisiewicz Franciszek, Pszczyna, H. p. Gewontem.
Kułakowska Helena, Warszawa, Szopenówka.
Kucharska Marja, Słonim, San. Wojskowe.
Kulczykówna Joanna, Warszawa, Odrodzenie.
Kurland Maurycy, Wieluń, Stochówka.
Lando Genia, Łódź, H. Sport.
Lachsówna Janina, Warszawa, Gencjana.
Lax Adolf z c., Kraków, Złotogłów.
Lederowa Berta, Warszawa, H. p. Gewontem.
Loegler Marja, Turka n/Str., Sanato.
Lehman Nitsche Erhardt z s., Chełmno, Zacisze.
Lewicki Wilhelm, Warszawa, H. p. Gewontem.
Lipiński Piotr z r., Rogóźno, **Krywań.**
Lisówna Wilhelmina z br., Stanisławów, San. Wojsk.
Litmanowicz Elżbieta, Warszawa, Staszeczkówka.
Lipski Klaudjusz, Dąbr. Górn., Kościeliska 33.
Lisówna Hermina, Tarnów, **Radowid.**
Lohne Albert z ż., Katowice, **Stamary.**
Lubińska Irena, Warszawa, **Radowid.**
Łobodziński Stanisław, Kraków, San. Wojskowe.
Łankiewiczówna Zofja, Suwałki, Kamieniec 1291.
Łazarowicz Jan, Warszawa, **Szałas.**
Mablowa Zofja, Kraków, **Śnieżka.**
Majerowicz Salomon z ż., Łódź, Królewianka.
Malczewska Zofja, Poznań, San. Wojskowe.
Marynczak Stanisław, Warszawa, San. Wojskowe.
Malinowski Józef, Lublin, San. Wojskowe.
Maciejowski Stanisław, Warszawa, Wawel.
Magid Bernard z ż., Warszawa, Strzecha.
Madzijewiczówna Helena, Środa, Złotogłów.
Maliński Tad. z r., Tomaszów Maz., Morskie Oko.
Mądrzykówna Janina, Sosnowiec, **Leśniczanka.**
Marcinkowska Antonina, Czeladź, **Bór.**
Malczykówna Natalja, Warszawa, Spokojna.
Melzerówna Marja, Kraków, Bocian.
Mekiłkówna Wanda, Lwów, Eldorado.
Mentner Alfred z ż., Śląsk, Pomorze.
Mehrerówna Elżbieta, Lwów, Kosówka.
Mikulski Stanisław, Kraków, San. Wojskowe.
Mikołajew Pelagja, Warszawa, San. Wojskowe.
Milrad Moszek, Warszawa, Warszawianka.
Mierzejowski Wincenty, Warszawa, Rzymianka.
Michałakówna Bron., Gniezno, Belinówka.
Morawicki Jan, Warszawa, **Maraton.**
Molenda Józef, Rosiejów, Odrodzenie.
Mrówka Wilhelm z ż., Łódź, Eden.
Mondon Rene z r., Kraków, Bohdanówka.
Mularczyk Józef, Ameryka, Wzlot.
Muczkowski Dr. Józef, Kraków, H. Europejski.
Narwojsz Wacław, Wilno, **Stamary.**

Naparzewski Mieczysław, Kraków, Sienkiewicza 1081.
Naftali Berta, Łódź, Świt.
Niedzielska Bronisława, Piotrków, Straż. Restaur.
Nicze Jerzy, Śląsk, Rest. Zakopianka.
Nieć Jan Kanty, Sanok, Baszta.
Niemcewicz Jerzy, Lwów, Sas.
Nikoniukówna Felicja, Biała Podl., Dom Zdr. S. U. P.
Nosowicz Zofja, Warszawa, **Marilor.**
Nojman Helena, Wilno, Krupówki, Kotoński.
Nowacka Marja, Toruń, Nałęcz.
Nowak Kazimierz, Kraków, **Szalas.**
Nowak Józef, Kraków, Kościeliska 65.
Ortwinowa Róża, Lwów, Baszta.
Oberlenderówna Janina, Kraków, **Szalas.**
Oleński Tadeusz z ż., Stanisławów, H. Europejski.
Osiński Jerzy, Siedlce, Wybrana.
Orłowska Tacjana, Kopani, Odrodzenie.
Ochmanowa Wanda, Warszawa, Restaur. Strążyska.
Oleksiewicz Henryka, Warszawa, Bohdanówka.
Olczyk Kazimierz, Łódź, Harendzianka.
Orłowska Marja, Andrychów, **Sienkiewiczówka.**
Omanowski Kazimiedz, Radom, H. p. Gewontem.
Ordysiński Eugenjusz, arszawa, Gerlach.
Pałęga Anna, Kraków, Krupówki 17.
Palusowa Helena, Jarosław, Sanat. Wojskowe.
Panholzer Marja, Warszawa, **Marilor.**
Panasiewicz Bogusław z ż., Włocławek, Morskie Oko.
Ptasiński Cyprjan, Warszawa, Bristol.
Prażmowski Piotr z r., Ameryka, Bristol.
Pawelska Pelagja, Częstochowa, Baszta.
Palin Marja, Śląsk, Zacisze.
Pankiewicz Tadeusz, Kraków, **Szalas.**
Panejko Dr. Jerzy, Wilno,, H. p. Gewontem.
Ptażek Dr. Erwin, Lwów, Soplicowo.
Przemykalska Zofja, Rzeszów, Restaur. Strążyska.
Pederson Skjot z wyc. 22 osób, Danja, Dom .Wyc.
Pitulanka Anna, Kraków, Gerlach.
Pineles Maurycy, Kraków, Oaza.
Piwowar Dr. Adam z s., Dąbr. Górn., Staszeczkówka.
Pietraszkiewicz Hanna, Warszawa, **Radowid.**
Pietrzak Marjan z ż., Warszawa, H. p. Gewontem.
Piaseczna Zofja, Maków, Flora.
Podolec Piotr, aWrszawa, San. Wojskowe.
Pomijalski Jerzy, Warszawa, Sanato.
Prochaska Jan, Starachowice, Baszta.
Politowska Bronisława, Warszawa, Grunwald.
Popielówna Karolina i Zenona, Jacowce, Złotogłów.
Polak Franciszka, Miechów, Złotogłów.
Puder Henryk, Kraków, H. Sport.
Pluciński Kazimierz z r., Katowice, Bristol.
Przychocki Dr. Gustaw, Warszawa, **Sienkiewiczówka.**
Rakoczy Józef z ż., Września, Poraj.
Raczyńska Janina, Warszawa, **Victoria.**
Radomski Ks. Jan, Płońsk, **Sienkiewiczówka.**
Rapaport Dr. Izydor, Kraków, Poraj.
Reicher Stanisław, Łódź, **Stamary.**
Regenstreif Zygmunt, Kraków, Rzymianka.
Roehrowa Wanda, Katowice, Roztoka.
Rederówna Berta z r., Kraków, Kościel., Ciułacz.
Ringman Leon, Warszawa, H. p. Gewontem.
Richterówna Zofja, Kraków, Liljana.
Roskosz Stanisław, Rogóżno, Modrzejów.
Różycki Ksawery z r., Warszawa, H. p. Gewontem.
Robaczek Jakób z s., Koźmin, **Krywań.**
Rolewicz Kazimierz, Przemyśl, San. Wojskowe.
Rozenberg Chana, Łódź, Skibówki, Walczak.
Roskoszny Miron, Katowice, Znicz.
Romaszkan Zygmunt, Wadowice, Soplicowo.
Romaszkan Bronisława z r., Wadowice, Soplicowo.
Romiszewski Sarjusz Eug. z c., Sarny, D. Zdr. SUP.
Russakowa Helena z s., Łódź, H. p. Gewontem.
Rusinek Alfred z ż., Kraków, H. Europejski.
Rysanka Janina, Warszawa, H. p. Gewontem.
Rychłówna Stanisława z s., Śrem, **Victoria.**
Sajewicz Ida, Warszawa, Piast.
Salzówna Salomea, Kraków, Cis.
Safrin Erna, Kraków, Cis.
Sarnecki Jan z ż., Warszawa, Kamieniec. Lasota.
Sprei Salomon, Kraków, Janówka.
Sekełowa z s., Lwów, Wacława.
Seńkowska Marja, Przemyśl, San. Wojskowe.
Średnicka Jadwiga, Łowicz, **Konradówka.**
Silling Paweł z ż., Gdańsk, Baszta.
Silberberg Dr. Maryla, Kraków, **Czerwony Dwór.**
Śliwiński Tomasz, Warszawa, Warszawianka.
Śmeja Wncenty, Rybnik, Ślązaczka.
Siemińsk Henryk z r., Ameryka, Bristol.
Siemiński Leon, Mława, Baszta.
Sieńkowa Mich. z r., Prądnik Cz., Za Strugem, Świerz.
Siedlecki Stanisław, Kraków, Kościeliska 65.
Świerkosz Wincenty, Kraków, H. p. Gewontem.
Świątecka Janina, Warszawa, **Konradówka.**
Siemek Lola, Kraków, Kościeliska, Ciułacz.
Sobotkowska Irena, Warszawa, San. Wojskowe.
Skowerowa Janina, Jarosław, San. Wojskowe.
Sosnkowski Henryk, Glinik, Morskie Oko.
Sojka Urban z r., Katowice, Poznanianka.
Słowik Ludwik, Warszawa, Terenia.
Sołtysówna Janina, Lwów, Jaworzynka.
Słoniewicz Marja, Łowicz, **Konradówka.**
Sobotówna Halina, Kieleckie, **Leśniczanka.**
Skorupa Jan, Katowce, **Leśniczanka.**
Supergan Franciszek, Przemyśl, San. Wojskowe.
Suzima Curt. z ż., Katowce, **Stamary.**
Szyffer Józefa, Warszawa, **Ruczaj.**
Sztraneman Wilhelm, Warszawa, H. p. Gewontem.
Sztarmanówna Wanda, Żyrardów, **Krywań.**
Schulz Ks. Józef, Poznań, Zakł. św. Józefa.
Szoch Wacław, Brześć n. B., San. Wojskowe.
Schwarzbaum Cilli, Hanka.
Szade Henryk, Centruny, Zakątek.
Szobakówna Rozalja, Kraków, Buńdówki Walczak.
Schiller Erwin, Łódź, Baszta.
Szaflarski Józefz ż., Ciechanów, Szymony.
Szerer Henryk, Będzin, Uciecha.
Szczurkiewicz Tadeusz, Poznań, H. p. Gewontem.
Schneller E. z ż., Berlin, Wanda.
Szwarcówna Gabrjela, Warszawa, Ogrodowa 4.
Schmetterling Dr. Wolf, Wilno, Skibówki Stopka.
Schlesinger Juljusz, St. Smokowiec, Morskie Oko.
Szymańska Karolina, Katowice, **Stamary.**
Strassberg Józef, Kraków, Mascotte.
Sterzówna Halina, Poznań, Zakł. św. Józefa.
Stefańska Zofja, Słobódka, San. Wojskowe.
Strachalski Witold, Warszawa, Dom Wycieczk.
Stolarski Wacław, Warszawa, Dworzec Tatrz.
Stalmach Marja, Filadelfja, Ruczaj.
Stykówna Marjanna, Hrubieszów, Hala Gąsienicowa.
Stillerówna Edyta, Kraków, Belladonn.
Staszczyk Helena i Wład., Kutno, Belladonna.
Stanek Józef Kraków, Kościeliska 65.
Stecki Marjan, Dąbr. Górn., H. pod Gewontem.
Stoessel Jadwiga, Bydgozcsz, Kościel. Karpiel.
Strzyg Jakób, Płock, Kosówka.
Strzemecki Dr. Kazim., Bydgoszcz, **Maleńka.**
Straszewicz Tad. z ż., Warszawa, **Stamary.**
Traub Joachim, Będzin, Grunwald.
Tkaczyk Bolesław z ż., Milanówek, Dom Urz. Sam.
Teisskre Dr. Henryk z ż., Lwów, Staszeczkówka.
Trzesińska Zuzanna, Warszawa, Gerlach.
Trószyńska Halina, Warszawa, Szopenówka.
Tochowicz Leon, Kraków, Bohdanówka.
Turski Antoni z r., Warszawa, Silva.
Turżański Edward z ż., Katowice, Morskie Oko
Ulankiewicz Stanisław, Warszawa, Sanat. Wojsk.
Urpsza Józef, Warszawa, Morskie Oko.
Vitz Wilibald z c., Koźmin, **Stamary.**
Vogel Janina, Warszawa, San. Wojskowe.
Warszawiak Jehuda, Warszawa, Bocian.
Wadowski Karol, Kraków, **Stamary.**
Wassertheil Róża Katowice, Trzy Róże.
Wagnerówna Zdisława, Lwów, Pod Gubałówką.
Wałach Gertruda, Czerwionka, Halka.
Walfisz Marja, Wiesbaden, Sienkiewiczówka.
Wang Sydonja, Rzeszów, Morskie Oko.
Wąsikówna Marja, Warszawa, **Leśniczanka.**
Wąsyliszyn Marja, Bochnia, Władysławka.
Wechsler Izrael, Kraków, Staszeczkówna.
Weyberg Dr. Zygmunt, Lwów, H. p. Gewontem.
Wierzyński Bron. z r., Warszawa, Bristol.
Wilińska Anna z c., Katowice, Zacisze.
Witaliński Rudolf z r., Pszczyna, **Renaissance.**
Winklerówna Małgorzata, Sosnowiec, Reduta.
Wróbel Antoni, Sworzyce, Modrzejów.
Woroniecki Stefan z ż., Opatów, Zacisze.
Wolski Józef, Kraków, San. Wojskowe.
Woliński Marjan, Warszawa, **Maraton.**
Wojciechowska Janina, Włocławek, Morskie Oko.
Wojtowicz Wład. z ż., Bochnia, H. p. Gewontem.
Wontelag Georges, Francja, H. p. Gewontem.
Worfowiczówna Leontyna, Kraków, Mascotte.
Wróblewski Stanisław, Czeladź. **Bór.**
Wojskowski Chaim, Piotrków, Skib. J. Karpiel.
Wunderlichowa Helena, Żyrardów, **Krywań.**
Zając Stanisław, Katowice, Królewianka.
Zwaka Ks. Karol, Żabikowo, Zakł. św. Józefa.
Ząbczyk Stanisław, Lwów, San. oWjskowe.
Zasławska Olga, Kraków, Kasprusie 58.
Zaruba Dr. Guido z ż., Praga, Staszeczkówka.
Zwańska Teodora z c. Poznań, Szkolna Zięba.
Zdanowicz Dr. Zdzisław, Warszawa, **Renaissance.**
Zawadzka Renata, Piastów, Wiosna.
Zandberg Henryk, Kraków, Kościeliska 50.
Zemanek Włodzimierz, Kraków, Sienkiew. Gałek.
Zweibaum Juljusz z c., Warszawa, Albatros.
Zelinkówna Irena, ywice, Ogrodowa 4.
Ziętek Sylwester, Września, San. Wojskowe.
Zieleziński Dr. Ludwik z ż., Pińsk, H. Europejski.
Zieliński Stan. z ż. Paryż, Hala Gąsienicowa.
Zieliński Edward, iWlno, Morskie Oko.
Zielińska Józefa, Janina.
Zuziakówna Wiktorja, Kraków, Flora.
Zywult Irena, Warszawa, Nasza.
Żymierski Józef Czarny Dunajec, **Stamary.**
Żywno Stanisław, Włochy, Morskie Oko.
Żabicki Artur z ż., Warszawa, Arka.

Lista gości z dnia 22 lipca 1930.

Alterówna K., Mława, Władysławka.
Antończyk Paweł, Libiąż, Kościeliska 25.
Alterowa Stefanja, Warszawa, **Biały Dom.**
Bauminger Wolf, Kraków, Janina.
Braun Laura, Czechosłowacja, Renaissance.
Barwicz Jarosław z ż., Brześć n. B., H. Europejski.
Baldówna Róża, Horodenka, H. Europejski.
Bałdys Pelagja, Zawiercie, Zbyszko.
Bałdys Marjan, Sosnowiec, Zbyszko.
Bisetzka Edith, Gdańsk, Pod Gubałówką.
Borowiecki Stan. z r., Przemyśl, Wanda.
Broczynerowa Wanda, Kraków, Mascotte.
Bohdanowicz Karol, Warszawa, **Stamary.**
Borkowski Wincenty, Warszawa, Jerzewo.
Broszkowski Józef, Lublin, Tanwja.
Bołądt Piotr, Lubomł. Dom Urz. Samorząd.
Bustryńska Antonina z r., Poznań, Krakowianka.
Bujakówna L., Warszawa, Szkolna, A. Gąsienica.
Blumenkranz Dr. Wilhelm, Lwów, Koliba.
Brykczyńska Zofja, Lwów, Smereków.
Carausi Jadwiga, Lwów, Przemyślanka.
Cetner Zbigniew, Trzcinica, Szpital Klimat.
Ciszak ks. Bolesław, Poznań, Księżówka.
Cwibak Marja, Warszawa, Biała Róża.
Chodzicki Stefan z ż., Warszawa, **Konradówka.**
Czernicki Stefan, Zamość.
Czubak Włodzimierz, Kraków, Szpitalna, Pławecki.
Czyż Marja, Lwów, Notre Dame.
Czerwiński ks. Wincenty, Ozorków, Księżówka.
Dąbrowski Jacek z ż., Warszawa, Zagłoba.
Dembowski Artur z r., Warszawa, Ustup. Leśnicka.
Dębski Aleksander z s., Warszawa, **Konradówka.**
Deżanka Jadwiga, Poznań, Do Jaszczurówki 7.
Detkens Zofja, Warszawa, Ostoja.
Doppelstein Augusta z s., Poznań, Zychoniówka.
Doleszyński Antoni, Chełmża, Sienkiewicza 1.
Drozdówna Janina, Poznań, Ryś.
Dostal Sabina z siostrą, Warszawa, Krakus.
Dumkiewicz Paweł, Pruszków, Krakus.
Dyszyński ks. Marceli, Dzikowiec, Księżówka.
Ebłowska Kazimiera z siostrą, Chełmno, Bristol.
Flakowicz Zenon, Kraków, Stara Polana 10.
Fabianowa Walerja, Warszawa, Do Jaszczurówki 20.
Fichlowitzówna Janina, Kraków, Mascotte.
Fischer Tadeusz, Częstochowa, Flora.
Figlarewicz Dr. Aleksander, Warszawa, Halina.
Friedberg Dr. Wilhelm, Kraków, Żywcz., M. Karpiel.
Fiala Dr. Frant., Czechosłow., Hp. Gewontem.
Figurski ks. Piotr, Krasna, **Radowid.**
Forbertówna Cyryla, Łódź, Zawrat.
Gładyszówna Stan. z r., Poznań, Do Jaszczur. 7.
Gatyńska Marja, Warszawa, **Maraton.**
Gabszewicz St., Warszawa, Żywcz., A. Ustupska.
Garde Adam, Kraków, **Ludka.**
Gałdecka Antonina, Widawa, Jedynaczka.
Gajewska Aleksandra, Kartuzy, Arwa.
Grzeszczyńska Zofja, Kraków, Szpitalna, Pławecki.
Grclowski Karol z r., Kraków, Szpitalna, Pławecki.
Greiwer Salomon, Cieszyn, Janina.
Greiwer Abraham, Bochnia, Janina.
Geppusówna Helena, Borówno, Bristol.
Ginalska Stan., Monasterzyska, Pod Gubałówką.
Gołądiński Kazimierz, Łódź, Łukaszówki 12.
Górecka Helena, Warszawa, Janina.
Gottlieb Włodek, Kraków, Piast.
Gont Dr. Ludwik, Warszawa, Walówka.
Goldberger Dr. Izydor, Kraków, Bystre 11.
Goldberger Hanka, Kraków, Granit.
Gołąb Maja, Pantalowice, Chałub., Galica.
Gros Andre Jean, Belgja, Staszeczkówka.
Grubner Szymon z c., Rzeszowice, Morskie Oko.
Gutman Dr. Maksym., Kraków, Poraj.
Halpern Lucjan z ż., Warszawa, Soplicowo.
Hanicki Dr. Marjan, Katowice, **Renaissance.**
Halmos Nandor z r., Budapest, Za Bramką.
Hellman Paulina z r., Mysłowice, Szkolna, A. Gąsien.
Hope Jan z r., Katowice, Wanda.
Hoffmanówna Eugenja, Warszawa, Antal., Orion.
Hüpsch Anna z wn., Mościce, Biały Dwór.
Hyjek Józef, Kołomyja, Polic. Dom Zdr.
Iwanicka G., Warszawa, Krzeptówki, Kadłubek.
Jankowska Hanna, Warszawa, Rusałka.
Jabłkowska Janina, Warszawa, Soplicowo.
Jakubowicz Stanisław, Warszawa, Wacława.
Januszewska Helena, Piastów, Walówka.
Jarzembska Janina, Warszawa, Wacława.
Jarzemiszewski Edward, N. Sącz., Szpital Klimat.
Jaszczurowska Marja, Kraków, Kościel., na wierch.
Josefert Adam, Kraków, Łubień.
Kaczkowska Jadwiga, Warszawa, Janina.
Krajewska Janina, Sokolniki, Władysławka.
Kaczyńska Leokadja, Bydgoszcz, Pol. Dom Zdr.
Kacanek Kazimierz, Tarnów, **Śnieżka.**
Kalina Elżbieta, Grudziądz, Bristol.
Krasuska Bronisława, Warszawa, Cieślówka.
Kafarska Elżbieta, Warszawa, Żywcz., A. Ustupska.
Kamińska Wacława z s., Warszawa, H. Europejski.
Karelus Róża z r., Kraków, Bożenka.
Karwowski Zbigniew, Warszawa, Biała Róża.
Krajewska Janina, Warszawa, **Sienkiewiczówka.**
Krajewska Helena, Gniezno, **Bór.**
Krajewski Henryk, Gniezno, **Bór.**
Kreutz Stefan, Kraków, Staszeczkówka.
Kleinówna Niuta, Warszawa, Jasna Pani.
Knie Marja z s., Poznań, Żywcz., Marja Tylka.
Kisielewski Jan, Poznań, Zośka.
Klitzig Bogusław, Poznań, Zychoniówka.
Klinger Bernard, Bielsko, **Maraton.**
Kwiecińska Władysława, Lwów, Notre Dame.
Kwiatkowski Zdzisław, Tarnów, Bank Polski.
Knorowska Zofja, Warszawa, Janina.
Kozłowski Stefan, Chełmża, Sienkiewicza 1.
Kohlbergerowa Janina z r., Lwów, Notre Dame.
Knollowa Marja z r., Śląsk, Łomnica.
Kowalska Helena, Król. Huta, Łomża.
Korengold Artur, Kraków, Wanda.
Kodym Dr. O., Praga, Staszeczkówka.
Kontek Dr. Jaromir, Praga, H. p. Gewontem.
Kluczyńska Eufemja, Kraków, Ogrodowa 4.
Hühn Leopold, Cieszyn, Janina.
Kubczak Aurelja i Józef, Warszawa, Jerzewo.
Kryński Borys, Łódź, Kosówka.
Krzysztoń Dr. Wilh. z r., Lwów, Bristol.
Lawendel Ludwik z r., Częstochowa, **Ludka.**
Landauowa Felicja z c., Kraków, **Carlton.**
Lange Marja, Warszawa, Pająkówka.
Lewenstein Wincenty z ż., Łódź, Morskie Oko.
Lewit Maurycy z ż., Warszawa, Adela.
Lerkam Henryka, Lublin, Dom Urz. Samorz.
Licówna Władysława, Przemyśl, Spokojna.
Lisińska Zofja, Stawiszyn, Władysławka.
Loegler Maksymiljan, Słonim, Zakątek.
Lorenz Edward, Warszawa, Wawel.
Lowit Józef z ż., Bielsko, H. p. Gewontem.
Luftig Leopold, Cieszyn, Janina.
Lubieniuk ks. Bronisław, Siedlce, Księżówka.
Lubczyński Zygmunt, Częstochowa, Bristol.
Lulówna Zofja, Stamotuły, Bożenka.
Łodygowski Dr. Józef z ż., N. Sącz, **Stamary.**
Łobzowski Witold z br., Borysław, Tanwja.
Markiewicz Jakób, Warszawa, Piast.
Margasiński Zbigniew, Warszawa, Cieślówka.
Marcinkowski Bogdan, Poznań, **Ruczaj.**
Mastalski Dr. Marjan, Nowe Hajduki, Jerzewo.
Makowski Arnold, Warszawa, Staszeczkówka.
Małojka Dr. Alojzy, Praga, Staszeczkówka.
Michalecki Piotr J., Wejherowo, Pol. Dom Zdr.
Mierzwianka Anna, Świętochłowice, Boromeuszki.
Misiakowska Jadwiga, Warszawa, H. p. Gewontem.
Mieniewski Zdzisław z ż., Gródek Jag., Leśniakówka.
Mitelmanówna Regina, Kielce, Uciecha.
Mincówna Róża z siostrą, Kielce, Uciecha.
Moncarz Mordochaj, Warszawa, Skibówki 17.
Mroziński Mieczysław, Ameryka, Bristol.
Morawietz Adolf z ż., Katowice, Pod Gubałówką.
Muszyński Bronisław, Częstochowa, Bristol.
Nałkowska Zofja, Warszawa, **Maraton.**
Nadelman Paulina z r., Warszawa, Albion.
Nowak Jan, Kraków, Staszeczkówka.
Oleksik Aleksander z ż., Kraków, Wanda.

Ostrowska Anna, Warszawa, Znicz.
Oberlenderówna Janina z siostrą, Kraków, Arwa.
Olszewska Helena z c., Bydgoszcz, Kotelnica 515.
Orłowska Wanda, Lublin, Dom Urz. Samorz.
Pankówna Józefa, Kraków, Krupówki 17.
Pawelczuk Jan, Poleskie, Pol. Dom Zdr.
Paniewska Leonarda, Brwinów, Jerzewo.
Paderewski Antoni, Kraków, Wacława.
Pawlak Teresa, Łódź, Szkolna, A. Gąsienica.
Przedborska Lidja, Warszawa, **Maraton.**
Pędzichówna Zofja, Żychlin, Zwijacze 1882.
Piotrowski Trojanowicz Bol., Kartuzy, Arwa.
Raczyński Stefan, Warszawa, **Marilor.**
Reicher Stanisław, Łódź, H. Europejski.
Reisner Michał, Poznań, Granit.
Renk Augustyn, Kościeszyn, Asłanówka.
Rolińska Zofja z s., Warszawa, Biały Dwór.
Rössler Małgorzata z r., Szamotuły, Bożenka.
Różańska Cecylja, Warszawa, Ostoja.
Rousseau Helena, Siemianowice, Jerzewo.
Rudzki Ludwik, Poznań, Granit.
Seegrówna Helena, Warszawa, Krzept., J. Kadłubek.
Senator Lola, Warszawa, Świt.
Świdlińska Halina, Piotrków, Ciągłówka, Zwijacz.
Silbiger Dr. Józef z r., Tarnów, Staszeczkówka.
Siegel Mania, Przemyśl, Tadzikówka.
Siegel Eugenja, Przemyśl, Tadzikówka.
Sikorska Marja, Warszawa, Bystre, Łuszczek.
Skowron Adam, Poznań, Granit.
Soldingerówna Róża, Kraków, Maryśka.
Suliński Stan., Strzemieszyce, Pod Gubałówką.
Szczepańska Stefanja, Poznań, Harendzianka.
Szląskiewicz Jadwiga, Warszawa, Dom Wycieczk.
Schäftter Bannet Felicja, Kraków, **Sienkiewiczówka.**
Stanowska Regina z siostrą, Tuchola, Juljanka.
Tomczakówna Marja, Bydgoszcz, Polic. Dom Zdr.
Towarnicki Józef, Lwów, Bristol.
Trojanowicz Piotrowski Bol., Kartuzy, Arwa.
Turyn Mieczysław, Warszawa, Beringerówka.
Tum Elza, Łódź, **Maraton.**
Tugendreichowa Irena, Warszawa, Olczańska 10.
Tyszówna Mila, Biała, **Maraton.**
Typiakowa Bronisława, Warszawa, Szpital Klimat.
Ulrich Fr., Czechosłowacja, H. p. Gewontem.
Wandyczowa Stefanja z s., Olejów, Biały Dwór.
Wnękówna Helena, Zembrzyce, Łomnica.
Wnękówna Marja, Wieliczka, Łomnica.
Willmonnowa Malwina, Koszyce, Renaissance.
Winnicka Helena z c., Lwów, Notre Dame.
Wiener Hilda, Wadowice, Granit.
Wodnicakowa Franc. z c., Kraków, Kościeliska 70.
Wróbel Antoni z r., Kraków, Kościeliska 70.
Wdowikówna Aniela, Rzeszów, Podlasie.
Wysocka Irena z c., Białystok, Bank Polski.
Zaskórska Jana, Warszawa, Halina.
Zagartowski Michał, Lwów, Wanda.
Zawistowski F., Warszawa, Harendzianka.
Zając Marjan z ż., Szarlej, Krakowianka.
Zacharjasiewicz Janina, Łódź, Arwa.
Zapasiewicz Jerzy, Warszawa, Kosówka.
Zdaniakowa Genowefa, Nuszcze, Pol. Dom Zdr.
Zieliński Józef, Borysław, H. Europejski.
Zylbergeld Anna, Warszawa, Świt.
Żelazny Władysław, Kielce, H. p. Gewontem.

LISTA GOŚCI JASZCZURÓWKI DO 22 LIPCA 1930.

Pensjonat „Willa Tatrzańska".

Bieńkowska Antonina z Warszawy.
Bieńkowska Halina z Ciechanowa.
Chamiec Marja z Warszawy.
Jaworska-Umińska Eugenja z Warszawy.
Kalinowska Marja z Warszawy.
Karsch Janusz z Warszawy.
Kornecki Edmund z Warszawy.
Kowalska Adela z Warszawy.
Kowalski Stefan z Warszawy.
Kühnel Józef z Trzebini.
Manitius Ludwik z Warszawy.
Manitius Jadwiga z Warszawy.
Mikulska Michalina z Krakowa.
Ordyński Dr. Józef z Krakowa.
Oziminski Józef z Warszawy.
Późniak Władysława z Warszawy.
Riedrichówna Stefania z Sanoka.
Stehlik Inna z Gdańska.
Stehlik Paweł z Gdańska.
Sztompka Halina z Paryża.
Sztompka Henryk z Paryża.
Szurlej Stefa z Warszawy.
Wąs Henryk, starosta z Odolanowa.
Żytkowa Jadwiga z Wilna.

Pensjonat „Wanda".

Calska Stanisława z Warszawy.
Drac Janina z Warszawy.
Hawliczek Józef z Katowic.
Hawliczkówna Krystyna z Katowic.
Jaroszewska Anastazja z Warszawy.
Kwapiszewska Ilona z Warszawy.
Sakowiczówna Lidia z Warszawy.
Supniewski Janusz z Krakowa.

Pensjonat „Jarczysko".

Bilska Irena z Krakowa.
Bilska Krystyna ze Zgierza.
Epszteinówna Helena z Grodna.
Frank Loch z Ameryki.
Kuźnicki Stanisław z Łodzi.
Mayczowa Wanda z r. ze Lwowa.
Nadolnikówna Józefa z Krakowa.
Niemira Jan z Bochni.
Selzerowa Zofja z r. z Pragi.

Pensjonat „Leontynówka".

Andrzejowski Józef z Warszawy.
Debłessem Marjan z Katowic.
Hodorska Albina z Poznania.
Hubicka Helena ze Lwowa.
Kornecki Jan z c. z Warszawy.
Kuczyńska Irena z Bydgoszczy.
Kulczycka Ludwika z Torunia.
Leszczenko Lidja z Warszawy.
Roksbakowa Lidja z r. ze Śląska.
Sopotnicki Kazimierz z Warszawy.
Stemler Stanisław z Wilna.
Turczynowicz Natalja z r. z Lublina.
Turczynowicz Stanisław z r. z Warszawy.

Pensjonat „Basia-Koci Zamek".

Dębicki Roman z Nowego Sącza.
Knapczyńska Helena z Warszawy.
Kowalska Józeaf z r. z Gędzina.
Madziar Bronisław z Warszawy.
Madziarowa Janina z r. z Warszawy.
Michałowski Antoni z r. ze Zgierza.
Ottoczko Leopold z r. z Warszawy.
Rede Fryderyk ze Lwowa.
Więckowska Wanda z Kalisza.

Pensjonat „Karolówka".

Drzeworska Janina z Warszawy.
Jarry Zofja z s. z Warszawy.
Kielczykówna Bronisława z Warszawy.
Kobylińska Marja z s. z Warszawy.
Kulczyński Faustyn z r. z Katowic.
Kuszylek Emilja z r. z Wieliczki.
Maturzeska Marja z Warszawy.
Mianowski Eugenjusz z r. z Królewskiej Huty.
Parfusówna Ludmiła z Mysłowic.
Plappert Stanisław z c. z Krakowa.
Rolik Zofja z c. z Łodzi.
Schwarz Magdalena z Łodzi.

Pensjonat-Hotel „Pod Olczyskiem".

Bilińska Aniela z r. z Poznania.
Grzymisławska Marja z Poznania.
Haupt Dawid z c. z Dynowa.
Kokosińska Marja z r. z Warszawy.
Konderla Małgorzata z Orzegowa.
Kornfeld Henryk z r. z Berlina.
Kubacz Stefan z Nowego Bytomia.
Kuklanka Marja z Krakowa.
Kuklanka Stefanja z Krakowa.
Kulibaba Henryk ze Lwowa.
Kulibaba Stanisław ze Lwowa.
Kwiecińska Kazimiera z Warszawy.
Kwieciński Marek z Warszawy.
Niewollik Stefan z Nowego Bytomia.
Owczarczyk Maksymiljan ze Śląska.
Pawlas Jan z ż. z Warszawy.
Pater Mateusz ze Sambora.
Przekaczówna Janina z Wielunia.
Rydlewski Wincenty z r. z Krakowa.
Stiglic Janina z Wielunia.
Witowska Marja z Nowego Bytomia.
Zerynger Jadwiga z Warszawy.

Pensjonat „Światowid i Arkona".

Bornek Jan z Warszawy.
Hessówna Aleksandra z Warszawy.
Idzińska Marja z Leszna.
Idziński Adam z Leszna.
Izdebska Irena z Warszawy.
Kasprzykówna Marja z Krakowa.
Kubasik Maksymiljan z Poznania.
Kubasikówna Pelagja z Poznania.
Sochacka Marja z Koszyc.
Żmigród Zygmunt z Leszna.
Żydowska Kolonja akademicka środowiska lwowskiego (72 osoby).

Wille i domki góralskie:

Adamczykówna J., Warszawa, u Gołębiowskiego.
Baila Idka z Warszawy u Górskiej.
Balling Marta z c. z Warszawy u Dawidka.
Bertig Maurus z ż. z Krakowa u Majerczyka.
Bielutowa Kornelia z c. z Krakowa u Chowańca.
Chmielewski Feliks z Radomia u Gołębiowskiego.
Chmielewski Janusz z Radomia u Gołębiowskiego.
Chirek Maksymiljan u Walkosza.
Czyncielowa Helena z Krakowa u Hellerowej.
Dominik Kazimierz z s. z Krakowa u Gawlaka.
Drag Agata z Krakowa u Smasia.
Dutkowski Aleksander z Warszawy u Fudali.
Erdmanówna Marja z Krakowa u Chowańca.
Fabierkiewicz Zbigniew z Warszawy u Borowego.
Filipiak Jan z Poznania u Króla.
Gawlikowa Helena z s. z Krakowa u Króla.
Glicenstein Szymon z ż. z Grodna u Dawidka.
Gołąbowa Janina z s. z Krakowa u Chowańca.
Gontkówna Janina z Krakowa u Gumińskiego.
Gruszka Magdalena z Zawiercia u Górskiej.
Heilmann Józef ze Lwowa.
Hübner Janina z Warszawy u króla.
Ingberg Róża z r. z Częstochowy u Kapłona.
Janczak Aleksander z Poznania u Topora.
Janczakowa Marja z r. z Poznania u Futra.
Jonówna Wanda z Katowic u Topora.
Kałuża Gerard z Katowic u Fudali.
Kałuża Marja z Katowic u Fudali.
Kawecki Franciszek z r. z Wieliczki u Walkosza.
Kasprzycka Agnieszka z Krakowa u Topora.
Kinstler Tadeusz z Warszawy u Guta.
Kinstler Wanda z Warszawy u Guta.
Knapikówna Anna z Krakowa u Króla.
Korosadowicz Ludwika z s. z Krakowa u Topora.
Kowalska Antonia z Krakowa u Króla.
Krause Wiktorja z Krakowa u Chowańca.
Krehut Emilja z Katowic, Mała Reglanka.
Kubatowa Marja z Krakowa u Gawlaka.
Kucewicz Zofja z Warszawy u Guta.
Kunzówna Włodzimiera z Jarocina u Majerczyka.
Künz Jadwiga z Krakowa u Hellerowej.
Lausch Tadeusz z Poznania u Króla.
Leperowicz Szyndla z Warszawy u Górskiej.
Leszczyński Władysław z r. z Piotrkowa u Jambora.
Liniewicz Alicja z Poznania u Borowego.
Lipiec Hena Buhla z Warszawy u Górskiej.
Łukaszczykowa Marja z c. z Krakowa u Suleji.
Madaliński Romuald z Piotrkowa u Walkosza.
Mangold Robert z ż. z Pruszkowa u Majerczyka.
Marschalko Ernest z ż. z Warszawy u Borowego.
Masztalerz Stanisław z r. z Krakowa u Majerczyka.
Michalikowa Jadwiga z Krakowa u Króla.
Mitanowska Wiesława z Warszawy u Majerczyka.
Muszanowska Wiktorja z Poznania u Futra.
Ochab Zygmunt z Krakowa u Gołębiowskiego.
Ogierman Anna z Krakowa u Topora.
Otton Sylwester z r. z Katowic, Mała Reglanka.
Pacan Franciszka z Częstochowy u Kapłana.
Pacek Bronisława z Warszawy u Borowego.
Podolska Helena z c. z Kielc u Klusia.
Polmanowa Augustyna z c. z Poznania u Dawidka.
Poz Neska z Warszawy u Górskiej.
Rejmontówna Marja z Kielc u Klusia.
Reszczyńska Felicja z Warszawy u Króla.
Rosenblatt Matylda z Łodzi u Majerczyka.
Roszek Katarzyna z Poznania u Dawidka.
Rutkowski Władysław z r. z Krakowa u Klusia.
Ryftin Chaja Sara z Warszawy u Górskiej.
Rzymek Stefan z r. z Krakowa u Gołębiowskiego.
Saski Sylwerjusz z r. z Krakowa u Topora.
Schneidrówna Hermina z Oświęcimia u Sowy.
Schneidrówna Marja z Oświęcimia u Sowy.
Schneidrówna Stefanja z Oświęcimia u Sowy.
Sonnewent Stefan z r. z Poznania u Dawidka.
Strzemieczna St. z Radomia u Gołębiowskiego.
Szczeklikowa Stefanja z r. z Krakowa u Bajdy.
Szpyma Marja z Przeworska u Marchewki.
Szwaboska Adela z Krakowa u Kuźmy.
Szwajczakowa Weronika z Boratyna u Suleji.
Trąbska Zofja z r. z Zawiercia u Górskiej.
Trąbski Stanisław z Zawiercia u Górskiej.
Trexler Wilhelm z r. z Krakowa u Kuźmy.
Wilczyńska Stefanja z Krakowa u Gumińskiego.
Wojciechowski Wincenty z Pleszewa u Majerczyka.
Wojciechowska Jadwiga z Pleszewa u Majerczyka.
Wojciechowska Halina z Pleszewa u Majerczyka.
Wojciechowska Zdzisław z Pleszewa u Majerczyka.
Wróblewski ks. Michał z Częstochowy, „Reglanka".
Zaifenowa Dorota z Warszawy u Suleji.
Zielińska Halina z r. z Warszawy u Borowego.

Czy prenumerujesz już organ Z. P. Z. „ZAKOPANE"?

INFORMATOR

a) Dział adresowy:

Urzędy i instytucje:

Urząd gminny, ul. Krupówki, „Bazar Polski".

Zarząd Uzdrowiska, Rynek.

P. Starosta Powiatowy przyjmuje we wtorki między godz. 10 a 12 przed południem w biurze Zarządu Uzdrowiska.

Komisarjat Pol. Państw., ul. Chramcówki, tel. 391.

Urząd Parafialny, ul. Krupówki, obok kościoła paraf.

Lekarz klimat., Dr. Mastalerz, Biuro lekarza w Zarządzie Uzdrowiska, Rynek.

Biuro meldunkowe w Zarz. Uzdr., Rynek.

Szpital Klimatyczny, ul. Szpitalna.

Stacja Ratunkowa Zarządu Uzdrowiska w Zakopanem — Szpital Klimatyczny — telef. Nr. 444.

Tatrz. Ochotn. Pogot. Ratunkowe, ul. Krupówki, dworzec P. Tow. Tatrz.

Komenda Garnizonu, Zakopane, w Sanatorjum Wojsk. im. Marsz. J. Piłsudskiego.

Biuro meldunkowe dla osób wojskowych: na Posterunku Żandarmerji — ul. Chramcówki, willa „Wojtuś".

Urząd Pocztowy i Telegraficzny, Krupówki 22.

Dworzec Samochodowy, ul. Krupówki, obok restauracji Karpowicza.

Pol. Towarz. Tatrzańskie, ul. Krupówki, „Dworzec Tatrzański".

Muzeum Tatrzańskie im. Dra Tytusa Chałubińskiego, Krupówki, obok dworca Tatrzańskiego.

Dr. Włodzimierz Jasiński, notarjat, Krupówki 39.

Sekretarjat Gremjum Właśc. Pensj., ul. Witkiewicza 1 — godziny urzędowania od 4—6 po południu (16—18). Tel. 308.

Państwowy nadzór lasów tatrzańskich — inż. M. A. Liberak, ul. Chałubińskiego, willa „Liberaków".

Adwokaci:

Dr. Stanisł. Aulich, Krupówki 45, tel. 447 — naprzeciw M. Oka, za „Bazarem Polskim".

Dr Józef Bulanda, ul. Ogrodowa, Willa „Jaśka" za pocztą, tel. 407.

Dr Józef Diehl, delegat Izby adwokackiej, ul. Sienkiewicza, willa „Chochlik", tel. 417, przyjmuje od 4—6 po południu.

Dr Bertold Fass, ul. Krupówki 27, dom Fr. Bachledy Curusia, tel. 404.

Dr Franciszek Kowalski, Krupówki, dom J. Krzysiaka.

Dr. I. Krittenstein, ul. Krupówki 39, tel. 343.

Dr. Stanisław Wierzbicki, ulica Kościuszki, dom B. Rajskiego, tel. 245.

b) Dział ogłoszeniowy:

Antykwarjat.

Sklep komisowy, Zenon Krajewski, Krupówki 40.

Apteki:

„Pod Opatrznością Boską", ul. Witkiewicza.

III Apteka, B. Masłowskiego, Chramcówki, tel. 246

Najstarsza Apteka „Pod Białym Orłem", F. Tabeau, Krupówki, obok Trzaski.

Banki:

Bank Podhalański — Spółdzielczy, ul. Krupówki — własny gmach, vis a vis Poczty, tel. 401.

Biura sprzedaży wil i parcel:

J. Kubiński, Krupówki 27, tel. 397.

T Siemianowski, obok poczty, tel. 327.

Cukiernie.

Cukiernia Lwowska Wacława Lechkiego, ul. Na Rynek.

Droguerje i parfumerje.

„Mimoza", Krupówki 69. Perfumerja, kosmetyki, aparaty fotograficzne.

Wojak Tadeusz, Krupówki 49. Droguerja, perfumerja, przybory fotograficzne.

Fotograficzne Zakłady:

H. Schabenbeck, Krupówki 57. Tel. 136. Przyjmuje roboty amatorskie. Skład przyborów.

Zygmunt Buchcar, Krupówki 40 (w podwórzu). Przy zakładzie specjalna pracownia robót amatorskich.

Galanterja, przybory do szycia i haftu:

Antoni Krzyżak, Krupówki, róg ul. na Rynek.

Stanisław Kopytko, Magazyn sportowy i galanterja.

Kolektury losów.

Kolektura loterji państw., Krupówki 25, H. Still.

Konfekcja damska i męska.

S. Leisten, Krupówki 32, tel. 386. Konfekcja, materjały, nowości dla pań i panów.

Mangel Maks, vis a vis Morskiego Oka (obuwie, trykotaże, bielizna, manufaktura), tel. 427.

Krawcy:

Zakład krawiecki „Sport", Krupówki 49, dom Cukra. — Prasowanie, reperacja, nicowanie i czyszczenie.

Ludwik Willinger, Krupówki 51, w podw., tel. 548.

Masarnie.

Zakład rzeźniczo-masarski Karola Chabowskiego, Krupówki, vis a vis Trzaski.

Juljan Czeczotko, zakład rzeźniczo-masarski, ulica Chałubińskiego 1.

Józef Galica, fabryka wyrobu wędlin, sprzedaż wędlin i mięsa pierwszej jakości. Krupówki, naprzeciw kościoła. Tel. 363.

Julj. Kotoński, Fabryka wyrobów masarskich, oraz wyrąb mięsa pierwszej jakości, Krupówki, tel. 340.

H. Mirek, Fabryka wyrobów masarskich i wyrąb mięsa pierwszej jakości, Krupówki na Rynek, tel. 258.

Obuwie.

Pracownia obuwia H. Blau, Krupówki 75, naprzeciw hotelu „Poraj" — obuwie turystyczne i narciarskie. Ceny przystępne.

Opony, smary i akcesorja samochodowe.

„Hydropol", Zakopane, Krupówki 74.

Pamiątki, zabawki, art. sport.:

Pracownia art. rzeźb T. Wieczorka, ul. Jagiellońska, willa „Szopenówka".

„Pamiątka", skład rzeźb zakopiańskich Józef Gramatyka, obok rest. Karpowicza.

Skład rzeźb „Teoptyga", M. Wojnar, Krupówki 55, vis a vis Karpowicza.

Piekarnie.

Elektromech. piekarnia i cukiernia Wł. Daniec, ul. Kościeliska, tel. 357.

Restauracje.

Stan. Karpowicz i Syn, najstarsza, znana ze znakomitej kuchni restauracja, ul. Krupówki.

Restauracja i mleczarnia Hygieniczna, Leon Flaumhaft, ul. Krupówki 58. Śniadania, obiady i kolacje.

Rowery, gramofony i płyty.

„Hydropol", Zakopane, Krupówki 74.

Sportowe artykuły.

E. Faden, Krupówki, vis a vis Karpowicza, sklep sportowy.

Spożywcze artykuły.

Michalina Białasowa, Kasprusie 20. Towary mięszane.

Towary bławatne:

O. Kretschmer, Krupówki 74.

Zegarmistrzowskie zakłady.

Piotr Ramsa, ul. Krupówki, vis a vis Trzaski.

Cena ogłoszeń.

Za wiersz milimetrowy na I-ej stronie 60 gr, w tekście 45 gr, na ostatniej stronie 30 gr. Przy ogłoszeniach serjowych stosowne rabaty.

Adres Redakcji i Administracji: Zakopane — Składnica Gremjum pensjonatów, ul. Witkiewicza, **telefon Nr. 581.**

Wydawca: Maksymiljan Skibiński, Zakopane. — Redaktor naczelny i odpowiedz.: Dr. Józef Żychoń, Zakopane. Drukarnia Pawła Mitręgi w Cieszynie.